

BONA PAU

PREMSA
CORNÚ

Nº. 493 - Any XLI I - MONTUÏRI - MARÇ - 1994

La rua del Carnaval: èxit de participació i de lluïment

El proper 9 de març començaran les obres per a la instal·lació de l'aigua canalitzada

El passat febrer moriren les dues dones més velles de Montuïri

L'equip de futbol de III divisió nacional ja és tercer a la classificació

El rellotge

Molts de nosaltres, quan passam per plaça voltam es cap quasi mecànicament cap al frontis de l'església per mirar quina hora és, el rellotge, pacient i sossegat, ens ho diu i després seguim endavant el nostre camí.

Avui en dia, quasi tothom té rellotge i a priori es podria discutir la necessitat del de l'església, però es ben segur que tots ens trobam un poc desconcertats quan a temporades no ha marxat de lo millor.

Aquest testimoni del pas del temps pel nostre poble ha vist innumerables dies de festa i bulla i també com hem plorat els nostres difunts i ell, impertorbable, ha seguit amb el seu tic-tac veient passar generacions i generacions de montuïrers en companyia d'els seus avant-passats de sol què es troben a pocs metres d'ell.

Però, i aquí ve el sentit de l'escrit d'avui, a vegades no ha marxat i ho ha fet en temps en que quasi ningú tenia rellotge i per tant el de l'església era més necessari mai.

Així va ocórrer l'any 1831 i amb els escrits que segueixen comprovarem les passes que donà l'Ajuntament per aconseguir el seu adob.

Carta del batle de Montuïri a l'Intendent de "Propios y Arbitrios".

"M.Y.Sor,

Atendiendo de que el único reloj común de esta villa, que está a cargo de este Ayuntamiento, hase muchos días que no anda ni toca las horas por causa de lo estropeado que se halla por razón de su vejez pues los remendos que se le han hecho los años anteriores y su coste sube a mucha cantidad de manera que con esta se habla hecho de nuevo. Por lo que ha pensado este Ayuntamiento ponerlo en noticia de V.S. a fin de que se sirva acordar a que se haga de nuevo el citado reloj o bien se haga el correspondiente remendo y ponerse corriente, teniendo en consideración lo perjuicio que es a estos vecinos el no tener reloj. 21 de Novbre. de 1831."

Contesta de l'Intendent

"Formará y me remitirá V. presupuesto del coste más aproximado de la recomposición del reloj público de esa villa y si no fuese ya adaptable su recomposición, nota del importe de otro nuevo hasta quedar colocado y corriente, de-

Anys enrera, el rellotge de l'església marca a el temps del poble

biéndose de aprovechar cuanto del viejo sea útil procurando la posible economía en uno u otro caso...Palma, 26 de Novbre. de 1831"

Contesta final del batle:

"Este Ayuntamiento tuvo presente su oficio de 26 de Novbre. último, relativo a la recomposición del reloj público de esta villa y para darle su cumplimiento llamó al relojero Cristóbal Mora de la villa de Porreres para ver y reconocer el citado reloj y visto este ha dado por relación que la recomposición que necesitava en el día valía 30 sueldos pero que no le aseguraba un año que no volviese a quedar estropeado e inútil y que para hacerse de nuevo valiéndose solamente de una rueda y cuatro barras de hierro su coste sería 250 sueldos y que por cuyo precio lo dejaría corriente y colocado a su puesto y asegurado por los años que querrá este Ayuntamiento. Esto es quanto tiene que poner a este Ayuntamiento en noticia de V.S.... 4 de Dcbr. de 1831".

Guillem Mas Miralles

Dos dits de seny

Fills, per ara no

Des de fa uns anys es ve observant el fenomen de la reducció del nombre de fills per família. I per altra part es veuen molts de matrimonis joves, dins la nostra societat, que han pensat primer en obtenir la rentadora automàtica abans que suportar els plors d'un fill o poder conduir un vehicle abans d'arrossegar el cotxet d'una criatura.

Entre les causes derivades d'aquest fet cal subratllar, d'una banda, la progressiva dignificació de la dona, que ha deixat d'esser considerada principalment femella; i, de l'altra, la creixent presa de consciència i responsabilitat de molts d'esposos que han anat comprenent, que esdevenir pares no és només posar criatures al món.

Ja fa un bon grapat anys que s'observa la decisió de bastants de matrimonis joves partidaris de no tenir fills, "per ara". Un "per ara" que no exclou el desig de tenir fills més endavant, passats els primers anys. No és la voluntat de no tenir fills, sinó de tenir-los quan es consideri arribat el moment. Diuen que durant aquests primeres anys no és moment de tenir fills.

La majoria de nous esposos sosté que acaben de concloure l'esdeveniment més important de la seva vida, pel qual s'hi han preparat intensament. I una vegada casats, per al pròxim esdeveniment transcendental, pensen donar-se un descans. El naixement d'un fill exigeix trobar-los reposats. Un descans que vol esser una lluna de mel que duri dos, tres o quatre anys.

El desig de no tenir fills durant els primers anys del matrimoni és diferent del propòsit de no tenir-ne. De totes maneres és difícil atribuir la manca de dos dits de seny o atorgar responsabilitats, perquè es desconeix el grau de consciència, llibertat i voluntat que tenen el joves que prenen l'actitud del "per ara no".

Salomó

Discriminació a la nostra llengua?

L'Estat Espanyol està compost per diferents comunitats autònomes, algunes de les quals gaudeixen d'un idioma que els és propi; aquestes llengües són el gallec, l'eusquera, el català i el castellà. Aquesta darrera és l'oficial a tot l'Estat, i així l'article 3 de la Constitució Espanyola diu: "El castellà és la llengua espanyola oficial de l'Estat. Tots els espanyols tenen el deure de conèixer-la i el dret d'usar-la. Les altres llengües espanyoles seran també oficials en les respectives Comunitats Autònomes d'acord amb els seus Estatuts".

Per això el català, propi de les nostres terres a la nostra comunitat autònoma, té categoria de llengua oficial; i així l'article 3 de l'Estatut d'Autonomia estableix: "La llengua catalana, pròpia de les Illes Balears, tindrà, juntament amb la castellana, el caràcter d'idioma oficial. Tots tenen el dret de conèixer-la i d'usar-la i ningú no podrà ésser discriminat per causa de l'idioma".

A l'administració, principalment als Tribunals i Jutjats, la cooficialitat de la nostra llengua és indiscutible a nivell legal, però en la pràctica no és usada en absolut, el que produeix un incompliment desca-

rat de la Constitució, de l'Estatut i de la Llei de Normalització Lingüística.

El per què no es fa ús de la nostra llengua a l'administració de Justícia no té secrets: molts de jutges, secretaris, oficials, administratius, agents, etc. són peninsulars o catalanoparlants que o bé la desconeixen o no saben llegir-la o escriure-la correctament.

Interpretant les lleis així com cal, amb bona fe i equitat, dins la nostra comunitat autònoma tothom pot emprar indistintament el castellà o el català a la seva voluntat; i si bé cal no ésser radical i pens que no es pot obligar a ningú a parlar la nostra llengua, sí és absolutament necessari que la pugui entendre en contraprestació al meu dret de parlar-la. L'ideal seria que la cooficialitat d'ambdues llengües fos efectiva i tots estàssem preparats per usar qualsevol d'elles. Si no és així es produeix una il·legalitat i una discriminació evident, passant la nostra a ser una llengua de segona categoria.

A part de l'administració de Justícia, es dona molt sovint el cas que estant reunit un grup de persones, sobretot a actes públics, comença l'acte emprant la nostra llengua, però la

Simpàtica estampa de dos Peres Cerdà "Freres", avui ja a la glòria

canvien per la castellana perquè hi ha una o varies persones que manifesten que no l'entenen; i així el grup, majoritàriament catalanoparlant, ha de parlar el castellà per una reduïda minoria. En conseqüència hem de tenir molt clar que posseïm el dret de no canviar d'idioma; més farem un favor

a les persones que encara no coneixen la nostra llengua, ja que no hi ha millor manera d'aprendre un idioma que escolar-lo i procurar entendre'l.

Estimem la nostra llengua, és el nostre patrimoni. Si no ho fem nosaltres no ho farà ningú.

Joan Verger Gomila

Segona dècada, any 1

Recordareu que l'any passat, per aquestes mateixes dates, celebràrem els primers deu anys de l'aprovació de l'Estatut d'Autonomia de les Illes Balears. Els actes que es dugueren a terme els mesos següents —record la magna exposició fotogràfica que ens va permetre albirar amb la mirada el llarg camí que ens havia portat de la incerta esperança a una joiosa realitat— no tenia només l'esperit festiu d'una fita repetida any rera any, sinó la satisfacció més tranquil·la que acompanya sempre tota majoria d'edat.

En aquells moments, com ara mateix, ja vaig tenir un especial record per a la *Part Forana* i el seu indiscutible paper assumit en el progressiu assentament del nostre autogovern. Un paper que mai no ha ten-

gut res de folklòric ni cosmètic, ni ha estat tampoc un simple adorn terminològic a l'hora de recercar els autèntics símbols d'una comunitat de la qual el Parlament que presideix vol ésser el seu primer valedor.

L'aportació forana, doncs, no pot ésser qüestionada ni menyspreada a l'hora de valorar el significat de l'autogovern. I dins el conjunt d'aquesta aportació, el reviu d'un poble sobirà que es va retrobant poc a poc, la tasca constant de les revistes foranes per ventura no està éssent reconeguda el l'autèntica dimensió que la seva importància mereix.

Perquè important —i molt— és la vostra missió de normalització lingüística, éssent com sou intermediaris privilegiats entre un poble que respira molt prop de vosal-

tres i un bagatge cultural que només amb l'ajut d'aquesta tasca diària i constant podrà ésser assolit per un poble amb fam de saber que és, d'on ve i quines són les seves vertaderes senyes d'identitat. Aquesta lluita sorda en favor d'una normalització efectiva és un dret comú a un col·lectiu de publicacions que amb el seu esforç no fa més que enaltir una aspiració que tot poble té i que l'autogovern ha posat més a l'abast: el dret a emprar la seva llengua sense complexos.

Els qui formam part de l'òrgan de representació sobirana del poble de les Illes Balears participam també d'aquest anhel per dotar als nostres ciutadans de les eines precises que ens ajudaran a recuperar el perfil diferenciador que ens és propi. Ja sé —i comprenc— que a molts els agradaria que aquest procés fos més ràpid, però no

(Continua a la pàgina següent)

Segona dècada, any 1

(Ve de la pàgina anterior)

és senzill estructurar de bell nou una convivència harmònica i acceptable per a tots. Molts d'anys —massa— d'inèrcia com a poble pesen a l'hora de bastir un nou marc de futur. El camí però ja està fet, i les seves ginyes ens mostren per on hem d'anar i el pas que ens convé dur, malgrat els resultats no siguin, tot d'una, tan espectaculars com voldríem. I és que si es pretén combinar sense traumes les legítimes aspiracions i el respecte a unes regles del joc institucional que tots hem promès guardar, es necessita acompanyar tot impuls amb una adient dosi de paciència.

El Parlament de les Illes Balears no va, doncs, una passa per darrera del poble balear. És conscient que és un òrgan representatiu amb un nivell de legitimitat democràtica impensable fa només onze anys. Una entitat oberta a les vivències de la política de cada dia, la que ens afecta més directament a tots i damunt la qual són majors les possibilitats d'actuar del ciutadà illenc.

Com a president del Parlament de les Illes Balears jo vos demanaria, doncs, paciència i confiança, amb la tranquil·litat que suposa saber cert que el camí iniciat —prudent i reflexiu— no s'aturarà fins arribar a la fita màxima. Avançarem poc a poc i amb bona lletra dins aquest apassionant procés que ens permetrà suportar crisis, abatiments i dubtes, tot sabent que l'objectiu és una meta de maduresa com a poble, com a comunitat adulta que porta dins les seves mans les regnes del seu destí comú.

I a vosaltres, periodistes forans, vos deman que ens ajudeu a dur endavant aquesta tasca. Que empreu els mecanismes que vos acosten a un poble del qual sou legítims portaveus, per tal de predicar amb tot el rigor els trets del nostre autogovern, quan ja queden molt lluny aquells primers dies d'incertesa i una mica de por, quan tot estava per fer i només una confiança sense límits ens impulsava a exercir de representants il·lusionats d'un poble que havia decidit tornar a ésser ell mateix.

Sé positivament que podem comptar amb vosaltres. I vos vull donar les més sinceres gràcies en nom de tots els membres del Parlament de les Illes Balears. Ells —nosaltres— saben perfectament que cap esforç en favor de la recuperació de la nostra identitat mai no tindrà valor si no arriba de bon de ver al cor d'un poble que vosaltres teniu el privilegi de conèixer millor que ningú.

Cristòfol Soler i Cladera

President del Parlament de les Illes Balears

Colònies d'ultramar

(A propòsit de la Llei de Normalització Lingüística)

Era un home alt, fomit. Un capoll. La seva barba, espessa i negra, amagava un rostre inquiet, torrat pel sol del desert. El nas, una protuberància en forma de pinya, sobresortia, gegantí. Profunds i foscos, com per ocultar-se de la llum, eren els ulls, negres, obscurs. Els cabells, també negríssims i arrissats, arrodonien el personatge. Un personatge endèmic del desert saharià. Un antic poblador del Sàhara espanyol.

Aquest territori, una de les colònies espanyoles a Àfrica, sempre va ésser festejat pel rei marroquí que el pretenia i que el pretén. La fugida precipitada, obeint una sèrie d'interessos, de l'exèrcit espanyol, va afavorir la invasió marroquina que no va ésser precisament un passeig militar, sinó ben al contrari, es va trobar amb la resistència numantina dels saharis. I encara resisteixen i lluiten per aconseguir que el seu país sigui algun dia un estat sobirà.

La història i les aspiracions del poble saharià era el tema de la conferència que amb tanta passió, força i entusiasme ens explicava aquell home corpulent. Ens contava que el seu, era un poble colonitzat i ens va posar com exemple de colonialisme el següent: Va dir: "Jo som àrab, tota la meua família és àrab, els meus amics són àrabs i àrab és el meu poble. Parl i entenc l'àrab. És la meua llengua materna. Però, no el sé llegir ni escriure. I perquè? Perquè a l'escola els espanyols ens feien apren-

dre obligatòriament el castellà, com a sola i única llengua d'ensenyament. Vet aquí un exemple de colonització". A la sala tothom va esclatar en aplaudiments entusiastes. I jo, tot d'una vaig pensar que a nosaltres ens passava el mateix.

Tot el rebombori que s'ha originat a causa de la Llei de Normalització Lingüística, m'ha fet venir a la memòria allò que vos he explicat abans. Quan intentem una cosa tan normal com és aprendre la nostra pròpia llengua, quan intentem una cosa tan normal com és utilitzar-la a tots els estaments del nostre país, quan intentem que deixi d'ésser només un fet diferencial, un folklore, per convertir-se en una llengua sòlida i quotidiana, igual en pes específic al de la resta de les llengües de l'estat, surt la veu de la intransigència. De tots els indrets sorgeixen exclamacions intolerants dels qui no ens volen reconèixer, de cap manera, el dret que tenim a expressar-nos, amb tota normalitat, en català. Posen mil excuses. Uns diuen que aquesta llei és un atemptat contra els drets humans i contra la Constitució (nosaltres devem ésser una espècie sub-humana per a ells). N'hi ha que diuen que som uns mal educats (escometre en català una persona castellano-parlant que fa molt de temps que viu a Mallorca, per a ells, és mala educació). D'aquests que ja fa anys que viuen i treballen a Mallorca i que entenen el mallorquí, n'hi ha que diuen que la nostra llengua és molt dif-

RESTAURANT

ES DAU

Cuina internacional
Plats mallorquins
Menjador
Piscina
Terrassa
Fàcil aparcament
Preus econòmics

Avda. Es Dau, s/n Telf. 64 62 80
Montuiri (Mallorca)

Magdalena Aguiló Victory

Ciudadana, a qui li agrada passar els caps de setmana a Montuïri

"He après a estimar i valorar moltes coses del món pagès que abans ignorava"

Hem cregut interessant treure a les nostres pàgines l'opinió d'una de les persones que qualcú ha batiat amb el nom de "domingueros", per allò de venir a la vila a passar-hi els caps de setmana. Però no una d'aquelles que els passa a una caseta de fora vila, sinó dins el mateix poble.

Fou per això que ens dirigírem a la mateixa casa quan vé, per norma general, els divendres i s'hi passa fins el diumenge horabaixa o els dilluns dematí, na Magdalena Aguiló Victory, una persona que, com veurem més endavant, ja coneix bastant el poble i el terme de Montuïri, els seus costums i la manera de ser de la gent, encara que ella sigui poc coneguda aquí.

Na Magdalena ara té 40 anys, cursà —segons ens informà— els estudis primaris i el batxiller en el col·legi "Madre Alberta". Llicenciada en Història general, s'especialitzà posteriorment en art contemporani. Ha col·laborat amb diferents diaris i revistes de Palma i Barcelona amb articles sobre temes culturals i artístics. Ha organitzat diferents exposicions d'art contemporani a Mallorca i a diferents ciutats de l'Estat espanyol. És autora de diverses publicacions de caire

didàctic, i de texts per a catàlegs editats arreu de la península. Ha impartit conferències a Palma, Barcelona, Maó, Ciutadella i a diferents pobles de Mallorca. Ha participat en ponències a alguns simposis internacionals i a la Universitat Menéndez Pelayo.

Sempre lligada al món cultural, ha col·laborat amb diverses institucions de Palma i Barcelona dins l'àmbit de gestió cultural. Actualment és subdirectora a Ciutat del Centre de Cultura de "Sa Nostra" Caixa de Balears.

—Magdalena: podries dir-nos d'on ets i com has arribat a Montuïri?

—Som una ciutadana de mare menorquina i pare de Muro. El meu pare va sortir del poble molt jove i el destí de la Guerra Civil el dugué a conèixer mumar, a Maó. Més tard es casaren, s'instal·laren a Palma i allà naixérem la meua germana Margalida i jo.

—Aquí sí que era més coneguda la teua germana.

—Sí, perquè na Margalida va viure molts d'anys a Montuïri, tot i que treballava a Ciutat. És, sobretot, gràcies a ella d'on neix la meua relació amb el poble

de Montuïri d'una manera més estreta. Fa mitja dotzena d'anys, la meua germana va tornar a viure a Ciutat i jo em vaig quedar amb aquesta casa del carrer Joanot Colom. Em va complaure molt el nom del meu carrer a Montuïri perquè sempre m'havia atret aquesta figura històrica mallorquina i tot el moviment dels agermanats del segle XVI. Record que quan estudiava a la Facultat d'Història vaig fer un treball d'investigació sobre aquest tema i em va interessar una bona temporada.

—Quin temps passes a Montuïri?

—Aquí hi pas totes les vacances de l'any i també tots els caps de setmana que puc, si les obligacions de feina o de viatges no m'ho impedeixen.

—Quant de temps fa que vens per aquí?

—Abans que la meua germana Margalida vengués a viure aquí, ja venia a finals dels anys 70 a les festes dels darrers dies i algunes festes de Sant Bartomeu. Resulta curiós pensar en la força i animació que tenien aquells darrers dies a Montuïri en aquells anys i en canvi ara sembla que s'ha perdut per als adults si no fos per la Rua. Afortunadament la festa de Sant Bartomeu, què és la veritable festa del poble, es manté amb més força i vitalitat que mai.

—T'agrada venir a Montuïri?

—Sí, m'agrada molt. A Montuïri he après a valorar i estimar moltes coses del món pagès que abans ignorava. Durant molts d'anys de la meua vida adulta havia passat les vacances i els caps de setmana a la costa nord de l'illa, concretament a la zona de Deià. Aleshores pensava que aquell era l'únic paisatge que calia valorar de la nostra illa. Ara, la comparació amb el paisatge del Pla de Mallorca, em fa pensar que l'esplèndida bellesa de la costa nord mallorquina, què ha seduït la majoria dels pintors que han arribat a l'illa, resulta excessivament majestuosa per a la convivència quotidiana.

—Efectivament, i encara es podria dir molt més del Pla de Mallorca.

—Consider que el paisatge del Pla resulta més harmònic, més fet a la mesura humana, més relaxant. Poc a poc he anat

Colònies d'ultramar

(Continuació)

cil i per això no l'aprenen (l'alemany és una llengua difícil, i tots els immigrants andalusos que anaven a treballar a Alemanya devien ésser persones super intel·ligents, perquè ràpidament l'aprenien). Res, tot són excuses de mal pagador.

Vaig reconèixer, entre els assistents a la conferència sobre el poble saharià, militants castellanistes que aplaudien efusivament. Gent d'aquesta que, pel motiu que sigui, afavoreixen el castellà en detriment, lògicament, del català. Em vaig entristir. Als àrabs, als palestins, als bosnians tothom els entén. A nosaltres, ningú ens vol entendre.

Permeteu-me que, sense gens de malícia, dediqui a tota aquesta caterva d'intransigents la paraula que els escau: COLONITZADORS!

Sa talaia d'en Rubí

(Continua a la pàgina següent)

descobrint –continua dient-nos na Magdalena– la bellesa de les formes habituals del camp mallorquí, la seva manca d'espectacularitat i la seva austeritat. He pogut constatar la bellesa dels canvis imposats pel pas de les estacions, les transformacions estètiques que involuntàriament introdueix el treball del pagès, l'austeritat funcional de l'arquitectura i els estils pagesos, els olors diferents de la terra... tot plegat crea una atmosfera que et va descobrint una font de suggeriments inesgotables.

–Coneixes els voltants del poble?

–M'agrada molt caminar i pens que he trescat gairebé tots els camins possibles que es poden recórrer a peu pels voltants del poble: el poblat talaiòtic de Son Fornés, les coves de na Cotona, es Puig Moltó, ses Rotes, es Campanar des Moros... i un llarg etcètera. Alguns d'ells els he recorregut dotzenes de vegades, però sempre hi descobresc alguna cosa nova.

–Quina impressió et fa el poble i la gent de Montuïri?

–He de dir que el que més m'ha impressionat sempre del poble de Montuïri són les festes de Sant Bartomeu. Pens que el sentiment col·lectiu que s'alena en els carrers del poble no es pot trobar a altres indrets de l'illa. Setmanes abans ja es comença a respirar l'ambient festiu: les dones comencen a netejar amb molta més cura les cases de la vila; en els cafès es comenta el programa de festes i les paperines que, segons la tradició, sempre es banyen, guarneixen els carrers del poble.

Volem passar a una altra pregunta, però na Magdalena encara desitja comentar més les nostres festes. Per això afegeix:

–Quan arriba la festa, tot el poble surt al carrer. És molt impressionant veure la franja multicolor de gent que envolta i fa costat a les danses dels cossiers i al di·moni. Com també l'olor poderós d'alfabaguera, que embolcalla tot el poble, reforça encara més l'emoció col·lectiva, des del més gran al més petit. Crec que les festes de Sant Bartomeu només es podrien comparar amb les de Sant Joan a Menorca. Són els dos llocs en els quals aquest sentiment de col·lectivitat l'he sentit amb més força.

–Potser encara deixis qualche altra manifestació.

–També m'agrada molt quan la Banda de Música toca a Plaça i l'ambient festiu que es crea. Pens que el director, en Pere "Malherba", dirigeix molt dignament la banda. L'any passat els vaig convidar a tocar al jardí del Centre de Cultura de "Sa Nostra" en un programa que fèiem que es deia "Estiu a la fresca", però malhauradament no fou possible. Potser aquest any ho tornem intentar.

–Sabem que era teu l'escrit –què per cert ens va complaure molt i el considerarem ben adequat–, tot presentant la mostra de fotografies antigues de Bartomeu Sampol, que s'exposaren a Can Xorri durant les passades festes de Sant Bartomeu.

"Les festes de Sant Bartomeu només es podrien comparar amb les Sant Joan, a Menorca"

–És cert i em va complaure molt aquesta senzilla aportació. Deia –encara ho torna recordar– que aquelles imatges eren "com petites finestres que permeten guaitar a una vida que sols alena en el record dels més vells, en uns espais on el temps no hi transita". Aquesta sensació, la de poder trobar encara manifestacions culturals que semblen sortir de les profunditats del temps, és una cosa que no té preu i s'ha de defensar amb tota la força, que només una col·lectivitat pot lliurar.

O. Arbona

"la Caixa" amb l'agricultura

S'ha dit que...

... s'han fet tota classe de comentaris respecte an es comptes de s'Ajuntament publicats darrerament a Bona Pau i referents a l'any pasat. Uns jutgen que es gasten massa doblers per un vent, altres, per s'altre, i altres critiquen que no hi ha dret que se'n malgastin tants. Però d'on s'han sentit ses censures més fortes ha estat des milions invertits en esports.

... possiblement es més encertat fou aquell que digué: "Es poble va triar aquestes persones perquè administrassin s'Ajuntament. Ara mos hem d'atendre a ses conseqüències..."

... es jurat classificador des premis de sa Rua des Carnaval va concedir massa empats: en ets individuals, empat en es segon premi; i a ses comparses, empat en es segon i en es tercer. I així i tot encara n'hi hagué de queixosos.

... ses poques persones que anaren a sa plaça vella es vespre de sa bauxa, després de ses carrosses, romangueren escaldades. No hi hagué res. Un ciutadà que vengué a posta, comentava: a Montuiri ja no hi ha darrers dies.

... també hi hagué queixes perquè se suposà que premiaren carrosses o comparses d'externs. Però això no es va poder demostrar.

... a Vilafranca hi ha molt malestar per ses nombroses equivocacions en es rebuts de s'aigua canalitzada. A Montuiri ja se preparen, encara que se companyia "Cadagua" tenguí aquí ses oficines.

... s'animació en es campionat de truc de Can Pieres de cada dia és mes grossa. I ses dones no volen quedar darrera, fan tant de renou com ets homes.

... es batle ja demana perdó per ses molèsties per posar ses tuberies. I quin remei queda més que aguantar...!

En Xerim

Salutació del president de la Comunitat Autònoma
amb motiu de la commemoració del Dia de les Illes Balears

UN FUTUR SEGUR

Els pròxims dies 5 i 6 de març els ciutadans de les Illes Balears commemoram els onze anys d'autogovern, onze anys que signifiquen el retrobament amb la nostra història, la recuperació de la nostra personalitat i l'enfortiment de la nostra identitat com a poble. Un poble balear que, al llarg d'aquests onze anys, ha esbrinat el camí cap a un futur segur.

Crec que ara és el moment de reconèixer que, encara que els ciutadans d'aquestes illes som poc renouers, hem aprofundit el sentiment de país ferm i solidari, amb un respecte escrupulós a la riquesa de cada illa i de cada comarca. Una diversitat que és alhora el nostre tresor més apreciat.

Però el futur no es presenta gaire fàcil. Estam incardinats com a poble en la societat europea, molt competitiva, que ens exigirà un esforç continuat, un esperit obert, una imaginació creativa i, sobretot, una feina exigent. I aquest programa de futur s'ha de fonamentar en l'inconformisme respecte al passat: La societat balear mai no s'ha de sentir satisfeta només pel fet de ser l'única comunitat situada per damunt de la mitjana europea en creació de riquesa, o de tenir les majors cotes de benestar i qualitat de vida o de ser la capdavantera en la reforma de les estructures productives. La feina no està acabada. Hem de millorar les condicions de vida per a tots els ciutadans, hem de pensar en els més desfavorits, en els que no tenen feina, en els minusvàlids, en els marginats, en els nins i els vells... La nostra consciència ha d'estar sempre oberta a la solidaritat perquè volem que la qualitat de vida arribi a tothom.

Amb aquest esperit, amb aquest programa de futur, jo vos convid a participar en els actes commemoratius del Dia de les Illes Balears. Perquè som un poble que sap valorar la recuperació de les senyes que marquen la seva identitat, però, per damunt de tot, sap que la solidaritat ha de marcar el rumb de futur.

Gabriel Cañellas Fons

**Comunitat
Autònoma
de les
Illes Balears**

**Consell Insular
de Mallorca**

DIA DE LES ILLES BALEARS

MALLORCA, DIES 5 I 6 DE MARÇ DE 1994

Dia 5 de març

10'00 h.

DIADA ESPORTIVA en el poliesportiu "Prínceps d'Espanya"

11'00 h.

Lliurament de premis de la redacció "La meua Comunitat Autònoma" en el Consell Insular de Mallorca.

12'30 h.

Lliurament de premis de la Diada Esportiva en el Poliesportiu "Prínceps d'Espanya".

21'30 h.

Espectacle de ballet clàssic en el Teatre Principal.

Dia 6 de març

10'30 h.

Missa solemne, presidida pel Bisbe de Mallorca, a la seu, amb la participació de la Capella Mallorcaquina.

12'00 h.

Acte institucional i lliurament de les medalles d'Or de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears 1994 a les Cases de Balears a l'Exterior, en el Consell Insular de Mallorca.

\$\$\$

L'Ajuntament informa

Manaments de pagament del mes de desembre de 1993

Cosema, despeses gestoria.....	7.090	Cristina Rodríguez Sánchez gener a juliol 1993	70.000
Banc de Crèdit Local d'Espanya, interessos préstec		Societat de Caçadors, despeses organització Fira	500.000
4 ^a trimestre de 1993	74.679	Municipals d'Algaida i Porreres, treballs Fira-93	30.000
Banc de Crèdit Local d'Espanya, amortització		Antoni Ortiz Pulgar, treballs cementeri i camins	59.150
préstec 4 ^a trimestre de 1993.....	184.424	Cristalleria Sant Jaume, cabina equip megafonia	498.410
Gas i Electricitat, enllumenat públic de gener i febrer.....	45.505	Restau. "Es 4 Vents", dinar empleats Ajuntament	12.000
GESA, Casa Consistorial gener i febrer de 1993.....	73.873	Cepsa Montuiri, gasolina furgoneta	8.000
GESA, Consultori gener i febrer - 93	21.416	Funcionaris, medicaments	521
GESA, camp de futbol gener i febrer - 93	334.806	Drogueria Marg. Martorell, butà oficines municipals	1.050
GESA, Col·legi Públic gener i febrer - 93	80.993	Repsol Butano, una botella butà Consultori	945
GESA, menjador 3 ^a Edat, gener i febrer	29.868	Balears, subscripció mes de novembre	2.500
Comunitat Autònoma, publicació edictes BOCAIB	10.356	Automàtica Balear, material fotocopiadora	8.625
GESA, rebut depuradora.....	4.736	Diari de Mallorca, subscripció mes de novembre	5.000
Canal Plus, quota del mes de desembre	4.000	Trui Espectacles, a compte factura S. Bartomeu-93.....	150.000
"Sa Nostra", a compte certificacions endossades		Mallorca So, a compte factura S. Bartomeu-93	150.000
de l'obra "Piscina Municipal"	4.620.329	Amador Mestre Fiol, diversos transports	11.500
"Sa Nostra", a compte certificacions endossades		Amador Mestre Fiol, viatges de grava a camins	80.500
de l'obra "Piscina Municipal"	4.322.767	Amador Mestre Fiol, viatges d'aigua vestuaris Es Dau.....	14.375
Companyia Telefònica, rebut 908830961	17.632	Amador Mestre Fiol, viatges d'aigua a la Creu Roja.....	11.500
Mallorca So, a compte factura festes St. Bartomeu	500.000	Amador Mestre Fiol, transports aigua Col·legi Públic	30.475
Toldos Frau, pagament definitiu "toldo" bancs		Amador Mestre Fiol, viatge de grava camp de futbol.....	2.875
reserves equips de futbol	257.600	Maria Cerdà Mayol, material festes Sant Bartomeu	34.530
Coral Parroquial Mont-Lliri, subvenció 1993	100.000	Antoni Garcias Martorell, treballs cementeri	8.000
Hiper Manacor, paneres Nadal Menjador 3 ^a Edat,		Avalgo, material d'oficina	27.451
Banda de Música i Coral Parroquial.....	23.105	Antoni Verger Payeras, viatge d'aigua clavegueram	
"El Consultor", dos llibres per a secretaria.....	10.709	Avinguda Es Dau	2.875
Correus, impressos per certificar cartes	600	Antoni Verger Payeras, treballs tancament piscina	
Joan Gelabert, podar fassers cementeri	16.000	municipal	275.757
Gas Costa Dorada, butà calefac. Casa Consistorial.....	1.995	Talleres Coll-Exposito, reparació 4L	14.111
Gas Costa Dorada, butà calefac. Col·legi Públic	2.835	Talleres Coll-Exposito, reparació furgoneta	9.946
Municipals, locomocions mes de desembre.....	4.000	Amador Mestre Fiol, una porta camp de futbol	143.750
Seguretat Social	213.575	Amador Mestre Fiol, transports aigua camp de futbol	305.900
Rafel Miralles, treballs ferreria camp de futbol.....	200.319	Hércules Hispano, assegurança de vida.....	23.100
Converg. Balear, representació setbre-desembre	20.000	Ossifar, treballs clavegueram Avinguda Es Dau.....	36.570
PSOE, representació setbre-desembre	40.000	Maria Cedà Mayol, material neteja Consultori	5.540
PSM, representació setbre-desembre	40.000	Josep Garcel Aranda, manteniment piscina municipal	
Joan S. Company Oliver, material informàtic.....	13.800	mesos d'agost, setembre, novembre i desembre	395.418
Josep Garcel Aranda, manteniment piscina octubre	86.250	Ferreteria Pere Martorell, treballs camp de futbol.....	47.293
Joan S. Company Oliver, arquitecte, treballs desembre.....	60.000	Ca Na Maria, articles de regal.....	10.500
NAYBOR, quatre plaques de "Guals permanents"	4.140	"Deportes Hija de Veny", a compte factura 3740.....	100.000
NAYBOR, material camp de futbol.....	6.153	Ferreteria Pere Martorell, treballs Col·legi Públic	80.015
PP, representació setbre - desembre	564.000	Taller Gràfic Auba, a compte factura programa	
"Central Mayorista Electrodomèstics", material		festes de Sant Bartomeu-93	100.000
camp de futbol.....	15.019	Alfabetguera festes de Sant Bartomeu	25.000
Bona Pau, publicitat segon semestre de 1992.....	72.000	Guillem Estrany, treballs fusteria camp de futbol.....	68.700
Bona Pau, publicitat segon semestre de 1992.....	72.000	Guillem Estrany, treballs fusteria	57.918
La Filadora, vestuari municipals.....	45.048	Guillem Estrany, treballs fusteria Col·legi Públic.....	50.590
Maria Cerdà Mayol, material drogueria C. Consistorial	57.535	Ca Na Maria, confecció cintes St. Bartomeu-93	13.000
Josep Gayà, escultures cossiers	230.000	Antoni Ortiz Pulgar, retribucions del 20 al 31 desembre.....	17.748
Amador Bauzá, cafetera bar camp de futbol.....	75.000	Mancomunitat.....	623.153
La Industrial i Agrícola, material consultori	6.588	Treballs Escoleta del mes de desembre	60.000
Antoni Garcias Martorell, treballs camí de Ses Rotes		Treballs neteja mes de desembre	85.000
i de Son Bages.....	21.000	Hores extraordinàries personal	51.000
Antoni Garcias Martorell, treballs camp de futbol	30.000	Retribucions pesonal laboral novembre-desembre	
Rest. Son Bascós, sopar jugadors bàsquet infantil.....	18.741	i paga extraordinària	703.770
Rest. Son Bascós, dinar organització fira	20.008	Seguretat Social mes d'octubre	156.695
Maria Cerdà Mayol, material neteja vestuaris Es Dau.....	19.462	Retribucions pesonal contractat novembre-	
Maria Cerdà Mayol, material neteja Col·legi Públic	42.206	desembre i paga extraordinària	700.903
Autocares Cerdà, transports d'autocar.....	141.700	Retribucions funcionaris desembre i paga	
Rest. Es Cantó, sopar cossiers i dinar regidors	52.865	extraordinària	1.430.373
Centre Formació Ocupacional Migjorn, tansports		Total.....	20.228.759

Nova seu de la Mancomunitat

Dia 4 del passat febrer, a Petra tengué lloc la inauguració de la nova seu de la Mancomunitat des Pla de Mallorca, de la qual el nostre batle n'és el vice-president.

A l'acte hi assistiren a més de tots els batles dels pobles integrats dins la Mancomunitat, la Consellera de Governació, Catalina Cirer i el President del CIM, Joan Verger.

Aquest casal està ubicat en el carrer Hospital de Petra i serà utilitzat preferentment com a local administratiu.

Partit Popular

El passat 28 de gener es féu la renovació de la Junta Directiva Local del Partit Popular a Montuïri. Aquesta elecció tindrà una validesa de dos anys. Va romandre d'aquesta manera:

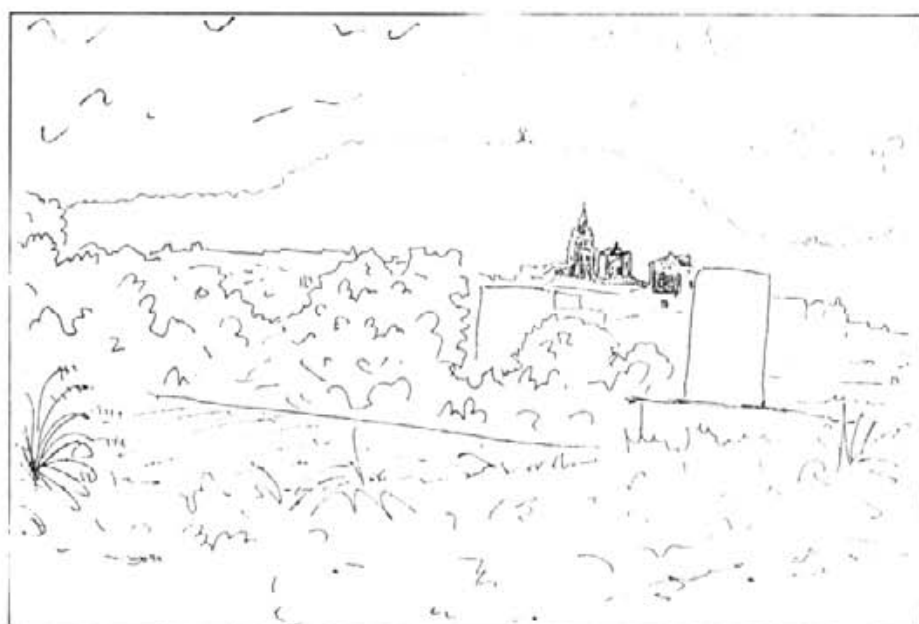
President:	Raimundo Arbona
Secretari:	Joana Aina Bennassar
Tresorer:	Pere Mayol
Vocals:	Miquel Fiol
	Miquel Cardell
	Lluís Servera
	Miquel Rosselló
	Joana Maria Bauzá
	Rafel Miralles.

Grup d'Esplai

Dia 6 en el Puig de Sant Miquel tengué lloc una reunió de responsables dels Grups d'Esplai de Mallorca, per tal de treballar les línies pedagògiques de la proposta metodològica de l'Esplai. La reunió acabà amb una assemblea extraordinària per aprovar les modificacions als Estatuts de la Fundació Esplai de les Illes.

Nou gimnàs

Dia 8 de febrer passat en el local on abans era el cafè de Can Tomeu, en el

Magnífica perspectiva de Montuïri, obra del nostre dibuixant Mateu Rigo. Al fons es destria la silueta del puig de Cura

carrer d'Es Pujol, 9; tengué lloc la inauguració d'un gimnàs, el qual és dirigit per Albert González. Allà s'hi desenvolupa gimnàstica de manteniment, rítmica, per a la Tercera Edat, Aeròbic, Judo, (tant per a persones majors d'ambdós sexes com per a nins i nines), Balls de saló. Són impartits per professors titulats.

S'anuncia que pròximament hi haurà sala de musculació, sauna, massatges relaxants i terapèutics i també es preveu la celebració de festes infantils, exposicions, conferències...

Carnaval

Dia 12 horabaixa, des des Dau, poc després de les 5, empenia la marxa la rua del Carnaval d'enguany. Va descobrir d'una manera semblant a la dels darrers anys, però, en general, es va notar que s'havia treballat molt en la confecció dels vestuaris de les comparses i dels individuals. I pel que fa a les carrosses, possiblement foren també millors que

les d'anys anteriors. El jurat va concedir els premis d'aquesta manera:

Individuals: 1^a, Aucells; 2^a, (empat) Mejillones i Canyelloaurios.

Comparses: 1^a, Cavellets; 2^a, (empat) Rodets de fil i Papallones; 3^a, (empat) Trufetes i Pastissers i Els fruitis; 4^a, Pallassos.

Carrosses: 1er, Indis; 2on, Ventafocs; 3er, Es nieró.

Darrer Dia

El dimarts, darrer dia del Carnaval, encara hi hagué bauxa, foc i torrada a la Plaça de ses Tres Creus. Un bon grapat de veïnats d'aquell indret es reuniren i allà, menjant, cantant i rient, es passaren unes hores agradables d'aquella vetlada.

Reconeixement

Bona Pau vol agrair l'atenció que la revista Mel i Sucre de Sant Joan va tenir amb nosaltres, en enviar-nos una felicitació amb motiu del nostre 42^è aniversari. Desitjam que també hi arribin i no s'aturin.

Prensa Forana

A la seu social de l'Associació de Premsa Forana, el passat 25 de gener ens reunírem representants de les publicacions de la part forana amb la vicepresidenta de la CAIB, Rosa Estarà, i la Consellera de Governació, Catalina Cirer. Ambdues exposaren l'organització dels seus departaments i el seu funcionament, i s'oferiren a col·laborar amb les publicacions dels pobles de Mallorca.

Nota de l'Alcaldia de Montuïri

Està previst que el proper 9 de març comencin les obres de canalització de les aigües potables en el nostre poble.

Ho durà a terme l'empresa Ferrovial.

Les obres duraran uns 8 mesos.

Durant aquest temps hi haurà les inevitables molèsties. Per aquest motiu anticipadament es demanen disculpes.

De totes maneres el batle atindrà totes les suggerències que es presentin, com igualment procurarà solventar tots els inconvenients que es produeixin.

Vicens Vaquer i Josep Gomila, dos antics cossiers

Ara són els mestres que ensenyen la nova promoció

Tretze joves de Montuïri, d'entre catorze i setze anys, des del passat mes d'octubre aprenen els balls que per a molts de montuïrers representen una de les tradicions més arrelades i més importants que hem heretat dels nostres avantpassats. La majoria de nosaltres ens sentim identificats amb els sons dels flabials i xeremies que interpreten aquestes antigues danses.

Danses que aquestes properes festes de Sant Bartomeu seran ballades per aquests tretze joves, plens de botera, força i ànims, els quals són els futurs cossiers de Montuïri.

Dos són els encarregats d'ensenyar-los els balls tan coneguts per tots com Flor de Murta, L'Oferta, Mestre Joan... ells són antics cossiers ensenyats per l'amo en Joan "Niu" ara fa prop de devuit anys i tenen per nom Vicenç Vaquer Verger i Pep Gomila Mesquida, de 30 i 29 anys. Tots dos realitzen l'activitat amb molt de gust i desinteressadament. Segons ells, una tradició com aquesta s'ha de conservar per a sempre i la seva obligació és ensenyar-la a les generacions més joves del nostre poble, així com aquests també tendran la responsabilitat de conservar-la.

—¿Com va ésser i quin temps fa que aprenguéreu les antigues danses dels cossiers?

—Ara fa uns devuit anys, quan nosaltres encara estudiàvem setè i vuitè d'E.G.B., aquí a Montuïri, varen venir a l'escola demanant que els interessats en ésser cossiers d'aquests dos cursos es podien apuntar a l'Ajuntament. Aleshores teníem 12 i 13 anys. La proposta va ésser acceptada per molts de joves d'aquesta edat i un total de 18 companys començarem a aprendre els balls. El que va passar és que poc a poc, per uns motius o per uns altres, la gent es va anar despuntant, fins que quedàrem els qui ballàrem aquestes darreres festes.

—I qui va ésser el vostre mestre?

—El mestre era l'amo en Joan "Niu", però també hi havia en Toni "Rosset" que ens ensenyava a botar, ja que l'amo en "Niu" era molt vell i no podia botar, ell ens n'ensenyava d'assegut i en Toni

Els dos ja ex-cossiers, ara entrevistats, en un moment del ball de l'Oferta a l'ofici del dia de Sant Bartomeu. A l'esquerra en Josep Gomila ballant de dama a l'any 1985. I a la dreta en Vicenç Vaquer a l'any 1992.

"Rosset" ens feia la demostració. D'aquesta manera, amb uns tres mesos, aprenguérem a ballar tots els balls. El que va passar fou que ens hi posàrem tard i el temps ens anà molt just; així i tot en sortírem molt bé.

—Ens podríeu recordar quins van ésser els cossiers anteriors a vosaltres?

—Ui!, no ens ne recordarem de tots, però hi havia en Jeroni "Cresta", en Pere "Pollet", en Pere "de ses bicicletes", en Toni "Rosset", entre d'altres. Aquests ara tenen més o manco uns trenta cinc o quaranta anys.

—D'entre tots els balls que ballen els cossiers, quina és la dansa més difícil per a vosaltres?

—La "Dansa Nova", sens dubte, és la més difícil de totes, perquè per cert l'acabam d'ensenyar als joves. "L'oferta" també té les seves dificultats, però tot depèn de la persona que l'aprèn. Hi ha persones que amb un pic que els ho fas davant, l'aprenen; en canvi d'altres tenen més dificultats a l'hora d'agafar-ho.

—Ensenyau de la mateixa manera que us n'ensenyaren a vosaltres?

—Més o manco sí, no hi ha molta diferència. El principal problema és, però, que no tots mouen els mocadors de la

mateixa manera, i nosaltres el que feim és intentar unificar els distints criteris de moviment dels mocadors. Així, si ho fan d'una manera coordinada i d'igual manera tots, és molt més agradable per a la vista. Llavors també un cop que en saben solen agafar vicis a l'hora de fer qualche moviment determinat, i el que intentam també és polir al màxim; així evitam aquests mal vicis.

—Quin temps fa que començàreu?

—El passat 4 d'octubre començàrem a ensenyar-los el primer ball, ara pràcticament ja els saben tots, només falta perfeccionar totes les cançons, que per cert això quasi és més difícil de aprendre-les a ballar. Però a base de practicar molt ho aconseguiran. Per l'agost ja estaran completament preparats ja que assejarem unes quatre hores i mitja setmanals. Hi ha bé temps.

—I ara, exactament, quants són els cossiers aprenents?

—En començaren desset o devuit, ara ja només en queden tretze, els altres, el segon dia, voluntàriament, ja no vingueren. En realitat es pot dir que tenim una bona plantilla.

—Seguiu cap programa d'ensenyament o ho feis de manera espontània?

—Sí, és clar, seguim un programa d'ensenyament. Nosaltres estructurarem el curs, per dir-ho de qualche manera, de la següent forma: Entre els balls dels cossiers ni ha que són molt semblants, comencen i acaben de la mateixa manera, l'únic que varia són les figures intermèdies, i ens varem decidir començar per aquest tipus de cançons com *Mestre Joan, Flor de Murta, el Rei* no podia, aquestes són les ideals per començar, ja que tenen moltes coses comunes, apart que també són les que més es ballen. Llavors ja passarem a ensenyar-los les que són una mica més difícils i les més representatives com *L'oferta, Obriumos, Sa Dansa Nova...*, aquestes, entre elles, no tenen res en comú i són totalment distintes unes de les altres, apart que són més males de ballar i també d'aprendre.

—De totes aquestes cançons que heu anomenat, ¿n'hi ha haguda cap en que els joves han tengut més dificultats a l'hora d'aprendre-la respecte a les altres?

—L'*oferta, Es Mercangó i La Dança Nova*, han estat els balls als què hem hagut de dedicar més temps. Aquests balls, a part de ser els més difícils, són els què el cossier balla individualment, per ell totsol; el grup no compta tant, en definitiva són més individuals.

—I pel que es refereix al flabioler i al dimoni, enguany també canvien?

A més dels cossiers, també es renovaran el "dimoni" i el flabioler "Tots els del nou grup hi posen molta il·lusió"

—Sí, ambdós casos hi haurà un nova persona. El flabioler ja és cert que serà en Tomàs de "ca'n Bou"; aquestes pròximes festes de Sant Bartomeu serà l'encarregat de tocar el flabioler. Per cert, esteim molt contents d'ell, ja que és un vertader mestre en tocar el flabioler, és un professional. I pel que és refereix al dimoni, encara no sabem qui serà. Començarem tres joves a venir als assajos, però no sabem per quins motius, el segon dia ja no s'entregaren cap dels tres.

—Fa uns dos mesos es parlava que s'havien de seleccionar nou o deu dels tretze cossiers per ballar: ¿per quin motiu no es va realitzar aquesta selecció?

—Això era una cosa que volíem aclarir, ja que la gent ens culpava que no havíem estat capaços de triar els nou o deu cossiers. Volem que quedi ben clar que això de fer una triadella no era cosa nostra, era cosa de l'Ajuntament. Nosaltres ens limitam a ensenyar-los. De la mateixa manera que l'Ajuntament no és vol banyar, nosaltres tampoc ho volem fer. Tota la feina que feim la realitzam encantats i amb molt de gust, però el que no volem fer és assumir la responsabilitat de triar els nou o deu que ptoquen i

posar-nos malament amb uns o amb uns altres.

—Ja per finalitzar l'entrevista, baix el vostre punt de vista, us pareix que aquests tretze joves podran ésser un bons cossiers?

—Sí, la veritat és que tots els del nou grup hi posen molta il·lusió, i ens agrada que tots ells conservassin la compostura i seguissin amb la serietat que caracteritza als cossiers; que mantinguin el nom i la imatge dels cossiers tan amunt com es mereix realment el poble de Montuiri. Tot això és de molt de relleu, tota vegada que possiblement les danses més arrelades i més antigues de Montuiri sien les dels cossiers. És per això que confiam amb ells, i esperam que siguin bons cossiers.

Ara, a nosaltres, montuïrers, ens cal esperar fins a les pròximes festes de Sant Bartomeu per poder jutjar els nous cossiers. El que és quasi segur és que aquesta nova generació ho farà tan bé com podrà. La veritat és que amb les ganes i la il·lusió que hi posen, tant mestres com aprenents, no ho poden fer malament mai.

Antoni Mesquida Llinàs

La foto de principis de segle

Davant la casa de can Ferrando, a plaça, abans de renovar-la i situada quasi davant la rectoria, un dia de devors l'any 1930 o abans, s'hi aturà aquest carro amb la somera, conduït p'en Pau "Russinyol", i asseguda al seu costat na Tonina "Nofre", una neboda de la dona d'en Pau. Perquè no es moguéss, el "Jefe" de l'estació del tren, un felanitxer, aguantà la bístia pel cabestrell. I l'al·lot, n'Honorat Cerdà "Baco", no es va retirar i també sortí a la foto.

Antoni Fiol Gomila "Terric"

Evoca records i costums del Montuiri de molt de temps enrera

Un dels més antics veïns del carrer de Bonavista —ara resident al carrer Alexandre Rosselló—, en Toni Fiol Gomila "Terric", és també un dels bracers de més edat que queden i hi va haver al nostre poble. Una també de les poques persones que han viscut l'època d'un Montuiri on els costums, la vida es desenvolupaven encara en la seva infància com fa dos-cents anys.

Alt, sec i de posat molt seriós, pertany a aquella nissaga de caçadors autèntics, aquells que no disparaven en va i que no es coneixia per on passaven. No deixava fressa.

Home de no massa paraules —preferia escoltar—, ens va desgranant al llarg de la conversa el que ha estat fins avui la seva vida. "I jo que t'he de dir! —ens diu—, tots els de la meua edat hem passat per la mateixa arrasadora".

Des del temps de la seva infància fins avui, el nivell de vida i els costums han donat una tombada de 180 graus.

Parlam amb ell dins les Rotes, el seu ambient, on hi passa el dia juntament amb la seva esposa Magdalena.

Ens dona els noms dels seus pares, Pereta Gomila Fornés i Jaume Fiol Rubí, motiu pel qual l'entrevistador se sent obligat a reproduir aquí, ja que el seu pare fou germà de la padrina del qui subscriu. Per un breu moment evocam l'infància feliç.

En Toni està casat amb na Magdalena Miralles Cerdà "Marrona". Tenen dues filles casades, na Pereta i na Joana; dos néts i tres nêtes.

La seva Rota, com moltes finques de l'entorn, és un lloc privilegiat. Retirat del renou i tràfec de la vida actual, sols se sent el vent que frega les branques dels pins i els ullastres. L'espai ideal per asseure's a un recés, amb un llibre en la mà.

El saludam en to de broma i tractant-lo de tu, com sempre.

—Com està la caça per aquí dalt, Toni?

Accepta la broma i ens contesta amb cara somrient. El seu parlar és afable, baix i convincent.

—D'això ara no puc bravejar massa —contesta—: fa temps que ho he deixat anar.

—Recordes amb qui anares a escola?

—Jo no vaig poder anar a escola de dia, com els altres nins; havia d'anar a fer feina, però els vespres anava a classe amb el "Cabo Rua".

—Estigueres també llogat com molts de nins de la teua edat?

—Sí. Als nou anys em varen llogar amb l'amo en Gaspar "Pellusco", el pare d'en Miquel. Vaig fer feina amb ell uns dos anys. Seguidament vaig passar a Binificat, on hi vaig estar un any de porqueret, però...

En Toni s'ha returat. Aquests "però" sempre solen significar dificultats. Allarga la mirada cap a la garriga que té enfront i continua.

—Resultava que el meu pare havia aconseguit passar a fer feina amb la bri-

gada de treballadors del tren. Els meus germans també feien feina fora de ca nostra, i jo vaig haver d'ocupar-me de conrar les nostres terres, que, com tu saps, poques o moltes, dins el nostre poble era la base de la nostra subsistència. En aquells moments dels quals et parl jo, tenia 13 anys.

—Quants de germans éreu?

—Quatre i una germana. Com tothom, en aquell temps, havíem de fer el cap molt viu.

—I...digués-nos, Toni: com era la vostra vida d'al·lotats d'aquesta edat en aquells temps?

—Avui no es pot concebre. Jo mateix, quan hi pens, no em pareix ver. Els qui estàvem llogats, nins i grans, solíem anar un pic cada quinze dies a ca nostra. Paríem generalment a peu de la possessió on estàvem llogats, horabaixet, amb el boliquet de roba bruta i arribàvem el vespre a ca nostra. El sendemà dematí anàvem a missa primera. Si era l'hivern, a sortida de missa encara feia fosca. Anàvem a ca nostra, agafàvem el bolic de roba neta i paríem altra volta cap a on estàvem llogats. Els camins i carrers que sortien del poble s'omplien d'al·lotats i missatges els quals, boliquets a l'esquena, retornaven a les distintes possessions on estaven llogats.

Quan acaba de parlar, els ulls d'en Toni espiregen. La seva veu enregistra una nota trágica, un lament, tot recordant les condicions de servitud a què estaven subjectes degut a les necessitats.

—Si no ens equivocam, t'hem vist en la nostra infància fent de pareller a ca don Joan Ferrando. Es que hi estaves llogat?

—No; el que passava era que mentre conrava les nostres finques també feia tots els jornals que podia. Sempre procurava tenir les feines de ca nostra avançades per aprofitar els jornals que sortien. Quan jo tenia uns 16 anys n'Andreu de Son Collell començà a treure grava a les pedreres del Coll i molts de dies jo anava a fer-hi feina. M'anava molt bé, perquè aquest treball estava a dues passes de la nostra Rota. Els darrers anys que hi anava, quan, posta de sol acabava el

jornal, enganxava el mul a un carro que ja tenia carregat de grava i partia cap a la vila. Era molt tard quan el descarregava al cementeri, que estaven fent nou en aquells temps. N'Andreu, a més del jornal, em donava un duro per cada carretada que duia al cementeri. Amb el doblers d'aquests viatges vaig comprar una bicicleta a mestre Jaume "Roqueta", la qual em costà 40 duros. Després vaig passar de parell a can Ferrando, on hi vaig estar molt de temps. De can Ferrando vaig passar a fer feina a les pedreres de ciment de Na Pelada, a compte de don Domingo Pizà. Hi vaig estar de 6 a 7 anys, fins que em vaig jubilar.

Si feim una pausa breu ens n'adonarem que els jornalers d'aquell temps estaven molt "an es temps"; de sol a sol. Era una vida sacrificada i de feina.

-Vertaderament era un vida dura, però, es que no us divertíeu un poc, de tant en quant?

-Et parlaré de jo. Els dissabtes al vespre, quan era jovenet, amb el permís de mon pare, sortia un poc al cafè i qualche vegada, poques, al cinema. I tota vegada que m'agradava el caçar, sortia amb el ca i l'escopeta qualche diumenge.

-Precisament tots els qui et coneixem sabem que eres molt afeccionat a la caça. Què ens pots dir d'aquest esport?

El nostre interlocutor fa "sa mitja" quan li parlem de la seva gran afecció.

-Sí, m'agradava molt anar a caçar. Ara ja fa uns tres anys que no hi vaig. Tot començà quan era jovenet, quasi un nin, quan sembràrem unes tires de melons. Els vespres un conill venia i se'ls menjava. Cansat del malfraig que feia, vaig agafar l'escopeta que el meu pare tenia dins la caseta, em vaig posar a l'aguait i el vaig caçar. Vaig anar a ca nostra tot content amb el conill, però també preocupat perquè no sabia com reaccionaria el meu pare, per haver emprat l'escopeta sense el seu permís. Tot va anar bé, no em renyà massa, i des de llavors ençà vaig practicar aquest esport al que sempre he estat afeccionat... Me'n record...

Roman uns segons capejant suauement, mentre escoltem en silenci.

-Me'n record -repeteix- que quan el meu pare feia feina al tren, una vegada va posar a la loteria i va treure deu duros. Amb aquests doblers em comprà la primera escopeta que he tengut en la vida.

Antoni "Terric" pertany a aquella nissaga de caçadors autèntics

Hi ha una emoció continguda quan relata aquest fet.

-Podries dir-nos quin fou el temps millor de la teva vida?

-Quan era jove i podia anar a caçar -contesta tot d'una-; la joventut és un tresor.

-En tot quan estam parlant i generalitzant: enyores el temps passat?

-No, gens ni mica. Llavors no hi havia un cèntim enllac. Els amos eren mals de sofrir, es feien bons, i els treballadors anàvem primos. Avui estam al cel.

-Què ens pots contar de l'època en què no hi havia a penes cotxes?

Ens mira com si li haguéssim tocat un punt dèbil.

-Saps que era de bo! Record que dins el poble sols hi havia tres o quatre cotxes. El "Ford" de l'amo en Biel "Llull", els "Citroën's" de donya Carme de Son Rafel Mas, el de l'amo en Biel "Rei"... molts de dies jo havia de posar en marxa, amb la maneta, el "Citroën" de don Joan Ferrando, i en pegava una panxada. Si avui haguessin d'arrancar els cotxes com llavors, mols se n'afluxarien de qualcar.

-Com estava el poble respecte a la cultura? Llegia molt, la gent?

Ens imaginam la resposta, però hem fet la pregunta.

-El temps de la meua infància, tirant a

jovenet, de les tres parts del poble, dues no sabien llegir.

-Sempre hi devia haver qui es distingia -comentam-.

-Sí; me'n record d'un home que era molt llegidor: el pare de la que diuen na García.

Hem conversat de moltes coses. Podríem omplir moltes pàgines, ens aturam aquí. No hem volgut passar per alt però, una petita anècdota que ens ha cridat l'atenció i emocionat.

Conta que en una ocasió molt asenyalada, quan era nin, la seva mare amb altres familiars estaven dins ca seva, al carrer de Bonavista. El seu germà Jaume i en Pep "Perons" embarcaven cap a l'Argentina, tot fugint de les penúries i cercant un estat de coses millor. De cop sentiren les campanetes de la diligència que, venint de Manacor, passava cap a Ciutat. Partiren corrent cap al carrer de Palma; la diligència ja havia passat. Sols quedava la seva mare amb els braços oberts i un gemec que li sortia del cor: "Adiós, Jaume!"

Després de contar-nos la petita història en Toni tenia els ulls humits.

Quan amb el cotxe enfilam cap al poble i acceleram, pensam també en la gran quantitat de persones que emigraren dins aquell temps cercant unes condicions de vida més acceptables. Aquestes s'acomiadaven, però una il·lusió les mantenien. Als ancians que ens conten la seva vida, generalment, aquesta il·lusió s'ha apagada. Sols romanen els records.

Miquel Martorell Arbona

Restaurant
PUIG DE SANT MIQUEL
(dimarts tancat)

Ctra. Manacor, Qm. 31 - Tlf. 64 63 14 - Montuiri

Llom amb col
Arròs brut a la marinera
Sopes mallorquines

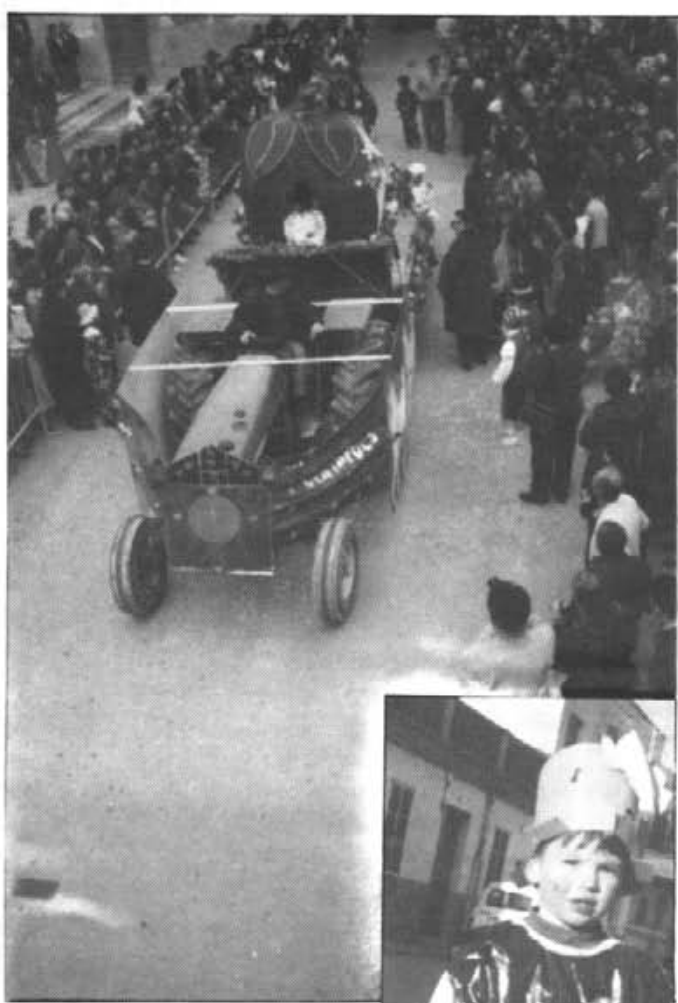
Frit
Coloms
Cabrit torrat

**La rua del Carnaval '94 va disc
els participants competiren d**

**er enmig d'una gran expectació on
ament per assolir els primers llocs**

Gregori Barceló Escarrer, rector de Montuïri

Diligent, seriós, fidel complidor dels seus deures

Un dels rectors que han passat per Montuïri i que encara el recorden amb certa nostàlgia aquelles persones de més de 60 anys, fou Mn. Gregori Barceló Escarrer, ben conegut per "don Gori".

Vingué a Montuïri l'any 1917 i durant els tres primers anys actuà com a ecònom, però l'any 1920 fou nomenat rector i com a tal exercí fins a la seva mort, dia 12 de juny 1951, quan tenia 74 anys.

Era natural de Porreres on hi va néixer el 1877. De petit anà a estudiar al seminari per seguir la seva vocació. Fou ordenat prevere als 25 anys, quan ens trobàvem a l'any 1902. El nou sacerdot va romandre tot d'una a Porreres i allà exercí la tasca de capellà encarregat de l'oratori de la Sant Creu, que està al costat del cementiri, fins que vingué a Montuïri.

Durant els 34 anys de responsable de la feligresia del nostre poble va dur a terme algunes obres i reformes, com són l'adecentament de la sala noble de la rectoria, l'enllestiment dels portals i finestres que des de la mateixa rectoria donen a la plaça. Va fer instal·lar el rellotge de sol que hi ha a la façana de l'església i va dur a terme altres obres de la parròquia que es feien necessari.

Era molt enamorat del Puig de Sant Miquel i, com que li agradava molt caminar, era freqüent veure'l pujar-hi a peu. Va fer reformar el menjador d'allà dalt, féu construir les escales que hi ha davant la sala principal, si bé per a tal fi rebé una valuosa ajuda de la Caixa Rural que aleshores hi havia a Montuïri.

Quant a la seva manera de ser i sobretot al seu esperit sacerdotal, acudírem a Mn. Josep Estelrich, un dels capellans que el conegueren de prop i es relacionà amb ell quan estava per complir els setanta anys. D'aquesta manera s'expressava el "Vicari Estelrich":

"Només puc referir-me als anys que el vaig tractar, 1945-1948, i la meua opinió podria no coincidir amb la de la gent que va tractar-lo més llargament i en èpoques més complicades, com és ara el temps de la república. Segurament els anys —en tendria, quan el vaig conèixer, una setantena— li havien donat la saviesa

i la serenitat dels vells, sense que s'hagués contagi, emperò, de les flaqueses de moltes persones majors.

Pel temps en què el vaig conèixer i pel tipus de pastoral parroquial que aleshores es feia majoritàriament a Mallorca, diria que era "un bon rector": complidor dels seus deures, observant del Dret canònic i de les disposicions diocesanes.

No era imaginatiu ni home d'innovacions; era més bé rutinari, sense deixar de fer res del que s'acostumava, però sense introduir noves iniciatives ni activitats. Així i tot va veure sempre amb bons ulls i amb complaença les iniciatives del grup de joves d'Acció Catòlica que aquells anys desplegaron una activitat molt viva i tal vegada un poc pertorbadora dins el curs rutinari de la vida parroquial. Era benèvol, comprensiu i

generós amb els vicaris i els deixava les mans lliures per al seu treball, sense gelosies, impositcions ni exigències. Em consta això pel testimoni de Mn. Joan Munar, amb qui vaig parlar en diverses ocasions sobre aquest tema, i per la meua experiència personal. Acceptava de bon humor les peculiaritats de cada un: comentava humorísticament les rareses el meu antecessor Mn. Pere Torrens, i vaig presenciar sovint la broma amb que prenia les actuacions a voltes un poc esburbades de Mn. Joan Miralles.

Molt poques vegades s'absentava de la parròquia; només ho feia per causes majors i pel temps indispensable. No record que cap vespre el passàs fora poble, més que quan li correspongué fer els exercicis espirituals, que eren preceptuats una vegada cada tres anys. A tot-hora se'l trobava, o a la rectoria o a l'església. Poques vegades sortia pels carrers; quan la gent el veia passar, es preguntava: Qui deu ser el malalt?

Era molt diligent en tenir cura de la bona conservació del temple i de la rectoria, i arreglava personalment —era molt manyós— els desperfectes ordinaris. Era un bon administrador, a l'estil dels pagesos vells d'aquell temps; amb pocs diners s'arreglava.

Era curt de geni, però es veia que feia un gran esforç per dominar-se, si bé alguna vegada no ho aconseguia del tot. (Un any el predicador de la novena de Sant Antoni es va entossudir en què les dones duguessin la cadireta d'anar a missa i deixassin per al homes tots els bancs lliures; algunes feien el desentès i el tercer o quart dia el predicador va crear una situació violentíssima. El rector no va perdre, almanco exteriorment, l'equanimitat i va deixar el predicador que actuàs amb llibertat, si bé em consta que quan va acabar la novena el rector va fer un bon alè).

No era un intel·lectual ni un home d'estudi, però posseïa un grau de cultura ben acceptable, i superior al nivell mitjà dels preveres de la seva època. Tenia uns criteris molt clars i era molt lúcid en els seus judicis. Era ben dotat de sentiment comú i era un home pràctic i de gran experiència, si bé semblava una mi-

ca escèptic i desenganyat de moltes coses.

De jove ja havia predicat molt pels pobles i va deixar una bona quantitat de sermons escrits; són sermons senzills i populars, sense pretensions, però es veu que els preparava amb esment i que devia aprendre-se'ls de memòria, o quasi; repetia el mateix sermó a diversos pobles, i els seus manuscrits, que es conserven, duen nota dels diversos llocs on els havia predicat. El sermó que predicava a Montuïri en la matinal del dia de Pasqua, els joves ja se'l sabien de memòria. Predicava l'homilia tots els diumenges a l'ofici; hi posava molt d'interès, de manera que abans del sermó evitava que qualcú el distragués amb converses. Els seus sermons no eren brillants, però dignes i ben adaptats al poble.

Va emprendre amb molt d'entusiasme i dedicació la reforma de la casa veïna a l'església del Puig de Sant Miquel, avui restaurant. Ell mateix va idear l'escala que hi puja i en parlava amb il·lusió; mentre duraven les obres hi solia pujar cada dia a peu per a seguir de prop el procés de construcció.

Crec que el millor elogi que es pot fer d'ell és dir que després de trenta anys de rectorat el poble encara el respectava. En una visita pastoral el bisbe Hervàs li va demanar:

— "¿Cuántos años lleva de rector en esta parroquia?"

— "Treinta años, señor".

— "¿Cuánto mérito delante de Dios!"

I D. Gori quan contava aquest diàleg repetia amb certa sorna i un pic d'ironia: "¿Cuánto mérito delante de Dios!" I afegia: "Lo bo és que després de trenta anys no t'hagin tret del poble a pedrades!".

Josep Estelrich

Encara volem concloure amb aquesta glosa, que confirma un dels punts abans citats, que qualcú li féu un dia de Pasqua:

*Jesús ha ressuscitat;
el cel està ple de glori";
toc l'orgue, senyor Gori,
i es sermó estarà acabat.*

El butlletí de l'Obispat deia d'ell: "Dotat d'un esperit senzill, afable, caritatiu i piadós comptava amb l'afecte de tots els seus feligresos, que han plorat la pèrdua del seu pastor.

O. Arbona

Ha mort madò "Rua", la persona més vella de Montuïri A partir d'ara ho és Joana Aina Bauzà Moll "Pelut"

Per les festes de Sant Bartomeu passat fèrem la darrera foto a madò "Rua"

D'una manera un tant inesperada va morir el passat 4 de febrer Maria Gomila Pocoví "Rua" a l'edat de 97 anys, si bé el proper 21 d'aquest març n'hagués complert 98.

Des de la mort de Margalida Mayol "Rustida", ocorreguda el 31 de març de 1992, era la persona major de Montuïri. Ha estat, per tant, dos anys la "padrina" del nostre poble.

No hi ha dubte que arribar als 100 és molt difícil. Els montuïrers vius sols recorden Gabriel Cerdà "Badia", el qual arribà a centenari el 23 d'abril de 1977, i el 1er de juliol del mateix any ja moria.

Morta madò "Rua", la persona més vella fou na Joana Aina Manera Vich "de sa Costa", però sols durant 20 dies, ja que aquesta morí el passat 23 de febrer. Des d'aleshores ho és madò Joana Aina Bauzà Moll "Pelut", que va néixer el 23 de novembre de 1899. Té, per tant, 94 anys i ja és l'única persona montuïrera nascuda abans de l'any 1900.

Després d'informar-se, la gent prefereix...

Moltes entitats volen la seva nòmina:

faci-la vales. Exigeixi molt,
llegeixi la lletra menuda... i
es quedarà amb la NÒMINA VIVA
DE SA NOSTRA. Perquè SA NOSTRA
ha dotat la NÒMINA VIVA
d'uns avantatges substancials que,
vostè, sens dubte, sabrà valorar.
Segueixi llegint la lletra menuda,
i decideixi's. La seva nòmina val molt:
ingressi-la allà on més la valorin.

**NÒMINA
VIVA**

"SA NOSTRA"
CAIXA DE BALEARS
La seva millor garantia

Gabriel Vich "Rua" i Margalida Gomila "Polla"

Consideren que han gaudit d'una vida agradabale sense tenir enveja a ningú

Amb el matrimoni format per Gabriel Vich Mas "Rua" i Margalida Gomila Cerdà "Polla", passam a contemplar el petit grup de 8 parelles de montuïrers, d'entre les 16 que es casaren l'any 1944, de les quals tenim notícia que encara són vius els dos i continuen vivint en parella.

El barber "Rua" i na Margalida "Polla" es consideren un matrimoni avingut. Es casaren a la missa primera, a les sis del matí, de dia 3 de febrer de 1944 i tot seguit i amb la satisfacció de nou casats, es dirigiren amb els pocs acompanyants a la casa de la mare d'ella i els oferiren xocolata, ensaïmades, confits i galetes. "Allò que s'acostumava en aquell temps" —recorden encara—.

Ambdós avui tenen 73 anys. Es casaren, per tant, als 23, però quan en tenien 16 ja començaren unes relacions —era l'any 1937, en plena guerra civil— que encara ara perduren.

—Jo —recorda na Margalida— em passejava amb na Miquela "Rossa" per plaça. Entràrem a Can Toni Sampol a comprar un pastís i d'allà sortírem menjant-nos-lo. I ens envesteixen de darrera en Biel i en "Xispes" (ja mort). Els convidàrem, acceptaren, i de debò, i ja continuaren el passeig amb nosaltres. De llavors ençà, primer ens vèiem un diumenge sí i un diumenge no, després sortíem plegats cada diumenge, més envant ens enginyàvem per veure'ns, ja que ell feia de barber... i així arribàrem a festejar set anys. Ens passejàvem per la carretera. Arribada l'hora ens casàrem, hem passat una vida agradable, hem estat molt feliços; temporades amb més doblers que altres... ell sempre ha fet de barber, encara que durant deu anys anàrem a vendre fruita, sense deixar de fer de barber.

—Biel: com fou que començares a fer de barber?

—Vaig començar a aprendre a fer "saboreres" quan encara anava a escola amb don Miquel Martínez. Aleshores tenia 11 o 12 anys. El meu pare, amb qui treballava, em posava un caixonet per arribar bé als clients, que en aquell temps venien dos o tres pics per setmana

a afaitar-se. També hi venia el meu mestre i volia que fos jo mateix el qui l'en-sebonàs. Però als 13 anys ja afaitava.

—D'on et ve aquesta dèria de fer de barber?

—Es pot dir que ho he heretat. El meu padrí i el meu pare ja feien de barber; per tant en véc de família. I jo tota la vida he fet de barber.

—Teníeu temps per festejar?

—Ens vèiem poc —diu na Margalida—. En Biel feia feina tots els vespres i fins i tot els diumenges dematí. Per tant havíem d'aprofitar els diumenges horabaixa i els dilluns. Més endavant i degut a la feina, en Biel venia un poc tard a ca nostra i ma mare ja havia tancat la porta i se n'havia de tornar. Això ja era quan entrava a la casa.

—Qualque dia —afegeix en Biel— em mancaven un parell de passes per arribar-hi i la mare ja tancava i em quedava defora. I això en bastants ocasions. A les nou i mitja era l'hora de tancar. Per veure-la moltes vegades vaig haver de fugir d'amagat de la barberia. Tampoc podíem anar al cinema perquè la mare d'ella no ho volia. Ho tenia per una cosa molt mal feta.

—Si qualque diumenge horabaixa —diu ara na Margalida— escapàvem i hi anàvem, abans d'arribar a ca nostra ma ma-

re ja sabia que havíem anat al cinema i ja et pots suposar "lo" que m'esperava. Era molt severa i em duia molt per la retxa.

—Biel: tu no anares a la guerra?

—No; però em vingué tan just que al moll de Ciutat el vaixell "Marqués de Comillas" ja ens esperava per partir. Ja tenia la maleta feta. M'havia incorporat el 3 de gener de 1939, als 18 anys, però la lluita es va acabar o s'acabava i ja no sortíem. Si bé vaig arribar a fer 70 mesos de "mili", millor dit, sols en vaig fer 30 perquè el meu pare era seixantí i m'alliberà dels 40 restants. Així i tot vaig passar molt de temps guardant presoners a camps de concentració, a diferents indrets de Mallorca.

—Heu tengut fills?

—Sí; dues filles, totes dues ja casades i amb fills. Una en té tres, de 19, 16 i 9 anys. I l'altra, a qui guanya de deu anys, sols té un fill, de dos. Tenim una néta i tres nêts. La filla major es va casar i viu a Sant Joan i la petita, a Montuïri.

—Recordau algun fet extraordinari d'aquests 50 anys de casats?

—Molt pocs. Fins i tot a les nocces d'argent no ens n'adonàrem. I en aquestes d'or no hem fet gens de remor ni volem comprometre ningú. D'aquesta festa en

(Continua a la pàgina següent)

Molts de bons dies

Per a la pagesia mallorquina, quan a l'hivern fa molts de bons dies, poca pluja i poc fred, deim que *molts de bons dies componen un mal any*; si per bons dies s'entén que faci sol, amb poc d'oratge, sense fer cap ventada forta.

És el matí del dissabte dia deu de febrer quan redact aquest escrit i gaudim d'un dia assolellat i calmat; no fa gens de fred ni vent, un raig de sol entra pel portal de la caseta allà on estic escrivint; no tenc foc a la xemeneia ni falta que em fa, ja que hi ha una temperatura agradosa, que més sembla un dia de primavera que d'hivern.

Segurament quan aquest escrit surti publicat haurà fet fred, vent i pluges, ja que totes les emissores de televisió i la ràdio han anunciat bon temps per als propers dies; i m'he fixat que la televisió quasi mai endevina, perquè després que tota la setmana passada anunciàs fred i pluges, no plogué fins ahir, divendres, just quan el dia anterior ens havien mostrat el mapa del temps amb l'anticicló damunt el Mediterrani, pronosticant dia clar i assolellat.

CINQUANTA ANYS DE CASATS

(Ve de la pàgina anterior)

passam. Un dia farem un dinar en família amb les filles i nòts, i res pus. No vol dir que en el cafè en Biel no convidi els més íntims per celebrar-ho. No volem comprometre ningú ni obligar a fer-nos un obsequi.

—Quines han estat les majors alegries o penes?

—El dia que vaig començar a cobrar de la vellesa —diu na Margalida— va esser el dia més trist de la meua vida. En canvi jo —diu en Biel— aquest dia a més de tenir molta alegria perquè així vaig disposar d'excusa per fer un bon regal a les meves filles. I ho vaig fer a mans plenes.

—Des d'ara endavant, què pensau fer?

—Passar-nos-ho tan bé com sia possible. No tenim enveja a ningú, ni al més ric ni al més pobre. Ara amb salut i els doblers que necessitam, ens avenim i ja sols hem de desitjar gaudir així els anys que hem de viure.

O. Arbona

Des de les cases de la part de dalt del carrer de Sant Antoni, els bons dies d'hivern es pot contemplar la bellesa dels nostres camps

Els qui ens fixarem en els senyals que els pagesos sabem de fa estona, varem encertar, ja que el matí, el penya-segat del puig de Randa —el qual, mirant des de Montuiri, ens cau a l'esquerra— no el podíem veure perquè un nigul o boira s'havia posat davant i es movia; i és sabut que *boireta que pastura l'aigueta segura*. I així va ser: l'horabaixa tinguérem brusques, aquests propers dies em pens que plourà perquè ha caigut sutja de la xemeneia i el moix es rentava la cara i m'he adonat que endevina més el moix quan ha de ploure que la televisió.

El mes de gener va començar amb brusques petites, vent i un poc de neu per la serra de tramuntana, fredor i gelades per aquí; semblava que haviem de tenir un hivern dur i gelador, però no va esser així: el temps s'estirà, fugiren els niguls i les cèlebres calmes de gener semblaven dies de maig: poc fred, poc vent i un bon sol.

Pel començament de febrer també va fer unes quantes gelades; un poc de neu per la muntanya, un poc de pluja, què ha anat molt bé per als sembrats, però insuficient per omplir les cisternes i amagar bé els terrenys i garrigues, encara no hi ha cap albelló, siquia o torrent que ragi.

Per la pagesia, segons com, està mal dit: tenim bon dia quan no fa fred i el dia està calmat amb un bon sol, ja que a l'hivern, per anar bé, hem de tenir molts de dies de fred, gelades, pluges i millor

si tenim neu, ja que el arbres fruiters, per fer ben feta la dormida hivernal, necessiten molt de fred, principalment les pomeres i pareres, tota vegada que si dormen bé tenen força per treure una bona florida per tenir llavors bons fruits. A més, la fredor mata molts de nius d'insectes, i si fa poc fred ens veim obligats a haver d'esquitxar més vegades amb insecticides si volem tenir la fruita bona i sense tara. Confiem que ara, que encara és a temps de ploure i fer fred, en faci molt; ja que si no fa fred quan toca, en sol fer durant la primavera, quan els arbres tenen brots i fruits tendres; i és aleshores quan hem de tenir dies assolellats i poc vent, ja que basta una gelada o ventada forta per endur-se'n l'anyada dels fruits.

Supòs que plourà i farà fred. He xerrat amb un pastor i m'ha dit que les ovelles estaven nervioses i espolsaven molt. Això és un bon senyal de pluja i fred. Crec que més fiable que els pronòstics que ens ofereix la televisió.

Sion Nicolau

CAMPANYA DE SOLIDARITAT AMB
BURUNDI-RWANDA

**AJUDA ALS REFUGIATS
DEL BURUNDI**

C/1217785-51 Of. Principal nº. 099 - SA NOSTRA
C/1287-92 Oficina 390 - LA CAIXA

Treballem el còmic!

Fomenta la pràctica per aconseguir originalitat

L'elaboració d'un còmic suposa un exercici creatiu que té uns al·licients afegits per als alumnes de Primària, ja que formen part del seu espai gairebé diari. És per això que ens proposarem amb el alumnes de 5è la confecció d'una sèrie de còmics realitzats per grups d'alumnes.

Estudiarem els elements propis d'un còmic, a fi que el resultat s'ajusti als pressupòsits que esperàvem.

L'esquema del treball que seguiríem fou semblant al que apareix al principi i a la dreta d'aquesta pàgina.

Realitzar el guió

Pensar el títol

Fer la distribució de vinyetes

Dibuixar-les

Delimitar l'espai per als textos

Realitzar les onomatopèies, línies cinètiques, etc.

Redoblar els contorns

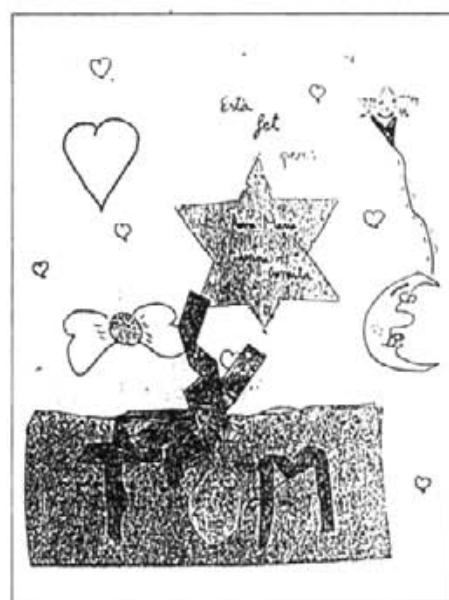

Els resultats que obtinguérem foren certament estimulants, donada la diversitat de produccions.

Com a demostració del que deim n'oferim una mostra il·lustrativa. Segueix la tècnica habitual del còmic amb una originalitat suggeridora, tot consistent en arrabassar el globus o bafarada amb purpurina. Per a la lectura del text s'alça el cobriment del globus, la qual cosa afegeix un element implícitament motivador.

Amb tot treballam les quatre habilitats bàsiques que suposen l'estudi i la pràctica de la llengua: parlar, entendre, llegir i escriure. A més es fomenta la pràctica de les arts plàstiques per aconseguir la creativitat que es persegueix.

Pere J. Serra Pujol

Hamburgueseria

Pub Es Dau

Avda. Es Dau

Montuiri

Succinta història dels nostres carrers - IX

La Plaça Major i la Plaça Vella

25. Plaça Major

És la Plaça Major de la vila. De fet ocupa el centre de l'antiga pobla reial de principis del segle XIV. Aquests mateixos anys s'anà construint l'actual església de Sant Bartomeu i la Cort Reial, que ocupava la mateixa il·leta de l'actual Casa de la Vila. Un altre edifici singular d'aquesta plaça és la rectoria, que data de finals del segle XIV o principis del XV. També hi ha, en terreny eclesiàstic, la casa de ca s'Escolà, antiga casa des Morts, avui local de l'Associació de Persones Majors. D'altra banda, tenim també les tres escalonades que pugen a l'església amb els graons i l'ample empedrat que ocupen l'emplaçament de l'antic Fossar a es Sagrat. També són particularment interessants, encara que hagin estat prou reformades, les cases pairals del Verd (ca's Potecari) i de ca's notari Gallard, davant la rectoria.

Al segle XIV aquesta plaça és designada com a plaça de la Cort, plaça General o Plaça Major. Al segle XIX, concretament, el 29 d'agost de 1821, passa a ser plaça de la Constitució. És la primera vegada que hi ha una imposició pública del nom d'una plaça. La cosa no va anar massa bé perquè al cap de pocs dies, un dematí, la trobam plena d'allò que put. Aquest darrer nom de Plaça Major és el que ha prevalgut popularment fins ara. Alguns anys, però, al 1868 i al 1900, per exemple, la veim als padrons com a plaça Nova, nom que poc li escau, ja que de nova no en té res. Segurament es feia en contraposició de l'altra, que des de temps enrera es deia plaça Vella. Tal volta també, perquè des del segle passat fins ara hi ha hagut diferents projectes d'eixamplar la Plaça Major a expenses, sobretot, de la Rectoria i, fins i tot, dels graons; obra, però, que no s'ha duit a terme i que es d'esperar que mentre la nostra vila segueixi amb el seu seny no arribarà mai a bona fi. Al segle XVIII de vegades surt també com a plaça Principal.

Durant la Segona República, no en sabem la data exacta, la converteixen en plaça de la República i, durant la Guerra Civil (16 de setembre de 1936) va passar a ser plaça d'Espanya, fins el 19 de juny de 1979.

La Plaça Major sempre ha estat el centre neuràlgic de la vila. Qualsevol manifestació d'un o altre caire, per poc important que sia, en ella se celebra

26. Plaça Vella

És una de les tres places que juntament amb la Plaça Major i la de la Quater, avui de ses Tres Creus, data dels primers anys dels segles XIV. Durant l'Edat Mitjana aquesta plaça era anomenada com a plaça de la Carnisseria. Encara l'any 1840 trob un pregó que s'hi ven carn o ho han de fer a la plaça Vella. Amb el temps passaria a ser el lloc on s'hi feia el mercat de tota casta de bestiar. D'aquí ve el nom del carrer des Mercat que du el carreró que comunica aquesta plaça amb el carrer Major. Sabem també que era el pas obligat per anar del carrer Major al camí de ses Donades, avui carrer de Bonavista. No sabem gaire bé com devia ser aquesta plaça a l'Edat Mitjana, però en principi podem dir que hi havia poques cases i, sobretot, moltes roques i molta brutor, principalment davant el punt que comunica la plaça Vella amb l'actual carrer de sa Creu d'en Jegues, dit antigament raconada de ses Roques. Aquest és el motiu pel qual el carrer actual del rei Jaume II no vagi recte cap a l'antic camí des Pou del Rei i vagi a fer una voltera pel carrer de Bonavista. Al segle XVI s'hi fan una partida de cases que, molt

possiblement, ocupaven l'emplaçament de les dues il·letes que hi ha ara al mig de la plaça. Als cadastres de la segona meitat del segle XVIII, veig citada la plaça Vella com a tal, el carrer de ses Roques que puja cap a la plaça Vella, avui carrer de sa Creu d'en Jegues, la raconada del carrer de ses Roques, que al·ludeix probablement a la raconada de can Galiana o tal volta al tros de carrer de devora la casa nova de can Rafel Ros, el carreró que davalla de la plaça Vella al carrer Major. També, la raconada amb la placeta de davall la Plaça Vella, ocupada actualment pel tros de carrer de Bonavista que puja a la plaça, que és la continuació del carrer del rei Jaume II, i pel terraplè que es construí entre la plaça i aquest carrer. Aquesta placeta també era designada com a placeta d'en Roca o placeta de sa Quintana, perquè estava devora el lloc de sa Quintana.

Al 16 de març de 1938, la Falange local demana que sigui dedicada una plaça a José Antonio Primo de Rivera. L'Ajuntament contesta que ja té escollida per a tal fi la Plaça Vella. La cosa, però, no tirà endavant i seguí essent la Plaça Vella.

(Continuarà)

Joan Miralles i Monserrat

10 preguntes a ...

Tomeu Miralles "Marró", entrenador de l'equip de futbolet de cicle inicial

Als 16 anys va debutar a I regional amb el Montuïri i als 18, a III divisó amb el Porreres

Tomeu Miralles ha complit 35 anys. Des de nin sempre ha jugat a futbol. Es va iniciar amb els infantils d'Es Revolt. Va jugar amb els juvenils d'on va passar al Cide. Va tornar a casa i als setze anys va debutar a I regional i als deu, amb el Porreres de III divisó. Després de tres temporades, va fitxar una altra vegada amb el Montuïri on va acabar la seva etapa com a futbolista.

Ara entrena l'equip de futbolet del col·legi Joan Mas i Verd que participa en el torneig escolar de la categoria iniciació.

Les regles d'aquest esport són les mateixes del futbol gran, però aplicades a un camp petit, amb quatre jugadors i un porter. No hi ha orsaï i es pot endarrerir la pilota al porter. Es tracta, d'iniciar aquests nins al futbol.

- Quan vares començar a entrenar?

- Fa deu o onze anys. Són els jugadors que ara tenen deu anys: en Tomeu Verger, Mateu Gomila, Joan Matxo ... Segons la meua feina, un any he entrenat i un altre, no.

- T'agrada preparar aquests nins?

- Sí. En primera, a mi els nins m'agraden molt i, en segona, sempre he estat esportista i m'encanta el futbol. Per tant, és fàcil que vulgui entrenar-los.

- Trobes que aprenen?

- Des que vàrem començar, han progressat molt. Varen partir de no saber xutar i han passat a saber centrar bé la pilota. El primer dia, només hi va haver tres nins que, quan jo el vaig tirar la pilota, la varen ferir i els altres, no, de cap manera. És un dels equips que jo he entrenat que ha millorat més aviat.

- On i quan entrenau?

- En Es Dau, els dilluns, dimecres i divendres durant una hora o una hora i mitja.

- Quines coses els ensenyes?

- Primerament, aturar la pilota, com han de xutar, que no tinguin por a l'hora de rematar de cap. Però, bàsicament, controlar el baló, centrar i xutar. Em prepar els exercicis d'un llibre del futbol holandès.

"Aquests petits es creuen que jugar a futbol és córrer darrera la pilota, per amunt i per avall"

"És l'equip que he entrenat que més ha millorat"

"Encara que perdí el partit o els pares no hi estiguin d'acord, vull que tots els nins juguin"

- Què els costa més a l'hora de jugar?

- Centrar-se al mig del camp. Són tant petits que no saben situar-se. Ells entenen que jugar a futbol és córrer darrera la pilota, per amunt i per avall. El més difícil és que els defenses facin de defenses i que els davanters actuïn com a davanters. A aquesta edat imiten molt. En tenc un que, quan fa una jugada, es tira cada vegada a terra com veu a la televisió.

- Podries dir-nos el noms d'aquests promeses?

- Bernat Miralles, porter; Bartomeu Andreu, Francesc Mesquida i Joan Jiménez, defenses; Francesc Mas, Albert

Ramonell, Pep Tugores, Richard Negreira, Jaume Palou i Miquel Tous, davanters.

- Com veus el futbolet d'aquesta categoria als altres pobles?

- No gaire bé. Resulta que els pares, en els altres llocs i en el nostre, tenen massa influència damunt aquests nins i donen més importància a guanyar que no a jugar a futbol. Concretament, el Vilafranca, a un partit contra nosaltres, va alinear els quatre jugadors mateixos durant les quatre parts de deu minuts per veure si ens podien guanyar. Jo trobo que tots els nins d'un equip, ja sigui bo o magre, han d'actuar i posaria unes normes per evitar això.

- Quines són les millors escoles del torneig comarcal?

- El Vilafranca, Sant Joan i Sineu. Però crec que és perquè la gran majoria de nins d'aquests pobles tenen set anys i, comparats amb nosaltres que només en tenen sis, hi ha molta diferència. De totes maneres, no ens podem queixar ja que de deu partits, n'hem perdut tres, precisament contra aquests equips.

- Podries contar-nos alguna anècdota com a entrenador?

- Amb aquest equip no en record cap; però sí amb el primer que vaig entrenar. Jugàvem la final contra Maria de la Salut dins Sineu. I res, es va iniciar el partit i a la primera part perdíem per 0-1. Els pares i l'entrenador dels contraris ens començaren a dir que ells eren els millors, que guanyarien etc... Però jo guardava altres jugadors per a la segona part. Quan va acabar l'encontre, va resultar que la victòria va ser per a nosaltres per 11 a 1 i jo els vaig demostrar que en un equip s'han d'alinear tots els jugadors.

J.A. Payeras

10 preguntes a ...

Llorenç Gacies i Rafel Alcover, entrenadors dels benjamins de futbol-7**Estan fitxats amb l'equip de III divisió i ensenyen els nins de 8 i 9 anys****"Alguna vegada ens fan 'treure del solc' perquè són una mica trullosos"**

Llorenç Gacies de 20 anys i Rafel Alcover de 18 són dos montuïrers que, des de la seva infància, sempre han jugat a futbol en el nostre poble. Actualment estan fitxats amb el Montuïri de III divisió i entrenen l'equip benjamí de futbol-7. En Rafel s'encarrega dels porters i en Llorenç, dels jugadors de camp.

El futbol-7 inclou gairebé les mateixes normes que el futbol de camp gran, tret que el fora de joc és a partir de la línia de 13 metres la qual marca l'àrea on el porter pot tocar la pilota amb la mà. Totes les faltes són directes i el penal es xuta des de 9 metres. El terreny de joc mida 40-45 metres d'amplària per 60-65 de llargària.

- Quan vàreu començar a dirigir aquest equip?

- Abans hi havia en Pep Toni Gomila. Un dia em va demanar -contesta en Llorenç- si el podia ajudar. Jo no em vaig negar. Més endavant, ell ho va deixar i en Rafel i jo ho agafarem.

- Vos agrada?

- Sí, és entretingut, però cal dir que alguns dies ens cansam perquè són un poc desbaratats.

- Trobau que han progressat?

- Molt. Al principi tothom xutava sen-

Rafel Alcover

se tocar bolles. Ara comencen a jugar, a centrar bé, a fer "pases" etc... El que passa és que no ens acompanya la sort.

- Quins dies entrenau?

- Els dilluns i dimecres de 6 a 7 i el divendres de 7 a 8 en "Es Revolt". Ni en Llorenç ni jo -explica en Rafel- no podem venir els dimecres i, en aquest dia, els entrenen dos pares de dos jugadors.

- Preferentment, què els ensenyau?

- Com aturar i centrar la pilota, com fer jugades i "pases".

- Què els costa més d'aprendre?

Llorenç Gacies

- Alguna jugada i adaptar-se al camp gran.

- Quins jugadors formen la plantilla?

- Francesc Ginard, porter; Joan Martorell, Joan Fornés, Toni Miquel, Bernat Pajón i Rafel Nicolau, defenses; Damià Garí, Toni Alcover, Pere Palou, Jordi Mayol, Nando (que encara no té fitxa) i Dani Ortiz, davaners. Aquest darrer actuava de porter, però ens hem adonat que té més futur com a jugador de camp.

- Com veis el futbol-7 d'aquesta categoria?

- Trobam que amb els altres pobles estam més o menys empatats; però hi ha el Manacor que és molt superior a nosaltres. Allà tenen més al.lots i, és clar, poden triar els millors; mentre que nosaltres som dotze i encara a alguns els costa jugar i no podem triar gaire.

- Quin equip destaquen en el vostre grup?

- Tots, inclús el nostre, destaquen un poc; però el manacorins esdevenen pràcticament invencibles.

- Podríeu contar-nos alguna anècdota?

- No ens n'han passades gaire. Llevat que a molts d'entrenaments ens fan treure del solc perquè són una mica inquiets i trullosos.

J.A. Payeras

Para medir la intensidad de la vida

OMEGA
CHRONOMETER

Omega lepidonator
cronógrafo de caballero con indicador
de fecha y cristal de zafiro antirreflexo
en caso de 18 quilates, brújula y acero
Swiss made since 1848

AGENTE OFICIAL

L'equip de III divisió ja és el tercer classificat

Tot i guanyar per 4-0, l'entrenador no dona una oportunitat al porter Rafel Alcover contra el Ferreries

RESULTATS CORRESPONENTS AL PASSAT MES DE FEBRER

Mini-bàsquet femení

Montuïri, 11 - Hispània, 58 (final I volta)

Descans de tots els equips

Montuïri, 19 - Lluçmajor, 9 (inici II volta)

Gesa Alcúdia, 39 - Montuïri, 17

Futbollet iniciació

Maria de la Salut, 5 - Montuïri, 2

Montuïri, 6 - Petra, 5

Montuïri, 4 - Vilafranca A, 7

Montuïri, 9 - Vilafranca B, 1

Futbol-7 benjamí

At. Manacor, 3 - Montuïri, 0

Montuïri, 6 - Portocristo, 2

Escolar, 3 - Montuïri, 3

Futbol-7 veterans

Hens/Friusa, 7 - J.Ferry/R.Calvo, 10

Cafetín, 3 - Hens/Friusa, 5 (final I volta)

Futbol benjamí

Montuïri, 2 - Manacor, 7

Serverense, 0 - Montuïri, 0

Montuïri, 2 - Escolar, 2 (final 1ª fase campionat)

Futbol infantil

Portocristo, 3 - Montuïri, 2

Montuïri, 6 - Barracar, 0

Felanitx, 1 - Montuïri, 1

Futbol cadets

Avance Artà, 5 - Montuïri, 0

Montuïri, 2 - Pollença, 2

Cardassar, 3 - Montuïri, 1

Montuïri, 0 - Sóller, 3

Futbol juvenils

Montuïri, 1 - Poblense, 1

Pollença, 0 - Montuïri, 5

Montuïri, 2 - La Victòria A, 1

Badia Cala Millor, 0 - Montuïri, 1

III divisió

Montuïri, 1 - At. Balears, 2

Injusta derrota del Montuïri motivada per un penal inexistent pitat quan mancava poc per acabar l'encontre. La igualtat va ser la tònica dominant d'una confrontació on els dos conjunts es respectaren molt no arriscant gaire, tot i que havia d'acabar en empat: Va despertar moltíssima expectació. La pluja va privar "Es Revolt" d'una més gran entrada. El gol local va ser marcat per Joan Àngel a la primera part. Amb aquest únic gol es va arribar al descans.

Montuïri, 4 - Ferreries, 0

Clara i fàcil victòria montuïrera mercè a una gran actuació de l'equip que, a la segona part, va ser molt superior als menorquins. Els gols s'aconse-

Cantos, un dels jugadors que darrerament s'ha distingit en el Montuïri

guiren als primers compassos de cada període. Al minut 6, Gaspar d'un remat de cap a l'escaire inaugurava el marcador. Als 4 minuts de la continuació, el mateix Gaspar sentenciava el matx; dos minuts després, golàs de Mateu Gomila amb un tret des de fora de l'àrea i en jugada individual. Al minut 19, el "pichi-chi" Sampol establia el 4-0, resultat que hagués pogut ser major. Cal llamentar que amb el 4-0 i mancant 25 minuts per al temps reglamentari, el mister local no va voler donar una oportunitat al jove porter Rafel Alcover que encara no s'ha alineat cap vegada.

Arenal, 0 - Montuïri, 2

Dos gols de Cantos atorgaren la victòria a un Montuïri que no perdona i que ha tret 15 punts a camp contrari. El primer gol es marcà en el minut 44 i el 0-2, al minut 20 de la segona meitat. Tot i que el nostre equip no va fer un gran partit, sí que va merèixer la victòria i va ser superior a s'Arenal, conjunt que havia destacat per la seva defensa durant aquest temporada i a qui el Montuïri li ha marcat un total de set gols.

Seguridad y Limpiezas, S.A.

Gremio de Tejedores, 34 (Pasaje)

Tlfs. 29 50 92 - 29 50 66 - 20 63 11

Pol. Son Castelló

07009 Palma de Mallorca

El juvenils lluiten per quedar entre els sis primers i disputar el campionat de Balears

Comença el play off de futbol benjamí
Aquest mes acaba el torneig comarcal de futbolet
L'equip de III divisió ha aconseguit 15 punts a camp contrari
El dissabte 12 de març en Es Revolt: Montuïri-Mallorca B

Montuïri, 3 - Poblense, 1

Curt resultat pels mèrits del Montuïri que va jugar a ratxes. El Poblense fou un dels pitjors equips que han passat per Es Revolt, el qual marcà el gol en l'única oportunitat de què va disposar. Els gols del Montuïri foren aconseguits per Matas, Joan Àngel i Cantos, el millor dels 24. Després d'aquest encontre el Montuïri és el tercer de la classificació.

PARTITS D'AQUEST MES DE MARÇ

Mini-bàsquet

Montuïri - Sant Josep
 Pla de na Tesa - Montuïri
 Santa Mònica - Montuïri
 Colonya Pollença - Montuïri

Futbolet iniciació

Algaida - Montuïri
 Sant Joan - Montuïri
 Montuïri - Sineu
 Sant Jordi - Montuïri (final torneig comarcal)

Benjamins futbol-7

Montuïri - Porreres
 Vilafranca - Montuïri
 Montuïri - Manacor
 Manacorins - Montuïri (final campionat; ara començarà la copa President)

Futbol-7 veterans

Hens/Friusa - Pub Sa Faixina
 Rellotgeria El Sol - Hens/Friusa
 Hens/Friusa - Gesa

Futbol benjamí

Inici del play off

Futbol infantil

Descansa el Montuïri
 Porreres - Montuïri
 Montuïri - Can Picafort
 La Salle Manacor - Montuïri

Futbol cadet

Manacor - Montuïri
 Montuïri - J. Sallista
 At. Rafal - Montuïri
 Montuïri - Murense
 Porreres - Montuïri

Futbol juvenil

Montuïri - Campos
 Manacor A - Montuïri
 Montuïri - J. Sallista
 Cide B - Montuïri
 Montuïri - Independiente

Futbol III divisió

Sóller - Montuïri
 Montuïri - Mallorca B
 Sporting Maonès - Montuïri
 Montuïri - Calvià
 Constància - Montuïri

Biel Gomila

Atletisme

Joan Barceló (pare), campió de cross de 'Veterans C'

El passat 20 de febrer, al circuit de St. Francesc d'Eivissa es va disputar el campionat de Balears de veterans.

Joan Barceló Prohens "De sa Mata", de l'equip Colonya de Pollença, aconseguí el primer lloc en la categoria "Veterans C" (de 50 a 54 anys). Ell en té 50. El recorregut constava d'uns 6.500 metres. Cal dir que el 2on, n'Adrover de Felanitx, arribà a 1 minut 45 segons del montuïrer.

GINNAS

Carrer del Pujol, 9

Vine a posar-te en forma

Gimnàstica de manteniment
 Gimnàstica rítmica
 Aerobic
 Judo
 Ball de saló
 Sala de massatges

Pròximament:
 Sala de musculació
 Sauna

Informació
 Tlf. 64 65 39

LA FOTO DE MITJAN SEGLE

Quan na Margalida "Solandera" era una nina, devers els anys 50, circulaven aquests cotxes "Buich" i molts de la marca "Balilla", entre els pocs que hi havia. Encara duien, com es pot veure, "porta-bultos" damunt i "claxon", defora, ventalla per protegir-se del sol i altres parts a l'exterior com són pujador, para-xocs, radiador, para-fangs, para-brises ben vertical, fanals... i altres detalls que el lector destriarà amb un poc d'esment.

Respecte al vestit de la nina, no cal parlar-ne: així anaven vestides en aquell temps.

P o e m a

El tresor dels arbres

a Gabriel Camps

A sa sinya d'en Ferrando
molt a prop des Pou del Rei,
ja no hi ha es fasser vell
que va sembrar en "Volando".

Senyor Camps, no el conec,
jo just n'he sentit parlar,
veig que sap molt bé glosar,
però lo que diu no ho crec.
A qui li pot agradar
sa soca d'un fasser sec?

Molt m'agrada es lladoner,
en que mai faci ombra a Déu:

no basta es brancam que té,
però en pot fer a n'Oliver
maldament mai sigui seu.

Quan era viu es fasser,
molts de pics el contemplava;
llavors sí que m'agradava
quan sa lluna de gener
poc part damunt ell passava,
i un estel l'acompanyava,
l'estel que es diu des bover.

Era esvelt, aquell fasser,
i molt més ho pareixia,
comparat amb el xiprer
que en el seu costat tenia.

Un llamp va matar es fasser,
passant va tallar es seu coll,

però no matà es xiprer;
creixerà, si Déu ho vol,
i abrigarà un redol
tan gros com es lladoner.

Tots es arbres vius són bells,
són per home un do de Déu,
font de vida, pels ocells
i del món, el pulmó seu.

Com, idò, no apreciar
tresor de tant de valor?
No n'haurien de tallar
cap altre mai dins "Sabó",
ni tampoc dins cap pinar,
Son Company ni es Puig Moltó.

Antònia Adrover "Manxes"

Pluviòmetre

Febrer de 1994

Dia 3	3'4 litres m2
" 4	1'2 "
" 7	2'8 "
" 13	4'0 "
" 18	6'5 "
Total	17'9 "

Temps passat

25 anys enrera

Març de 1969

Delegat de "La Caixa"

Melcior Arbona Verger ha estat nomenat delegat de "La Caixa" de Pensions a Montuïri.

Accident mortal

Dia 16 d'aquest març, Bartomeu Verd Andreu quan anava a Sant Joan, amb un cotxe de la seva propietat, conduït pel seu fill Mariano, sofrí un accident a una de les "curves", a conseqüència del qual morí a les poques hores. El seu fill no tengué quasi res.

Canvi d'amo al "Cine Royal"

Joan Miralles Cerdà ha adquirit el cinema de "Ca n'Aloi", si bé continuarà essent explotat per l'empresa Salas. El seu germà Rafel durà la cafeteria.

50 anys enrera

Març de 1944

Donatiu

Dos representants del diari *El Alcázar* visitaren Montuïri demanant dades sobre el Moviment. L'Ajuntament, "per tractar-se del laureado diari, nascut a les ruïnes de l'*Alcázar de Toledo*, va contribuir amb 500 pessetes.

100 anys enrera

Març de 1894

Nou metge municipal

Bartomeu Ramonell Miralles, que era el metge municipal, havia presentat la dimissió. El 27 de març de 1894 la Corporació va acordar nomenar interinament per a aquest càrrec Joan Verger Ribas, al qual se li entregà la llista de les famílies pobres que havien de tenir assistència facultativa gratuïta.

Demografia

Febrer de 1994

Naixements

Dia 15.- Maria Puigserver Massanet, filla de Bartomeu i Maria.

Defuncions

Dia 4.- Maria Gomila Pocoví "Rua", viuda, de 97 anys.

Dia 18.- Bartomeu Salvà Vallés "Salat", casat, de 85 anys.

Dia 23.- Joana Aina Manera Vich "de sa Costa", viuda, de 95 anys.

Dia 25.- Llorenç Ribas Mayol (de Lloret), casat, de 64 anys.

Cuinar en casa

Pastís de salmó

Ingredients

- Pasta de fulls
- ous
- 3 copa de nata líquida
- 1/2 quilo de salmó fresc
- 1/4 de litre de llet
- 1 paquet de formatge ratllat
- sal i pebre bo.

Elaboració

Forrar el motlo de pasta de fulls. Es bull el salmó amb aigua, una cullerada de llimona i sal. Es posa el salmó esbocinat i els altres ingredients, damunt. Ha de coure una hora.

Teresa Dilme Per "Can Vadell"

Gloses

A sa batlesa des Puig

An es Puig no hi tendrem batle,
emperò hi tendrem batlesa;
diuen que ha fet sa promesa,
sa cisterna destapar.
Un acte molt cristià
que li sortirà molt car
si se compleix sa promesa:
vint mil duros sa comesa
si no la torna tapar.

S'Espardenyaret

Dijous llarder

Ja no hi ha Dijous llarder
i manco es darrer dia,
només hi ha dolentia
que ninguns l'hem de mester;
no pots sortir pes carrer
i manco per sa forania;
lo que més m'agradaria
que Sant Josep i Maria
mos donàs lo que hem mester.

Pobres darrers dies

No hi ha potons ni orelles
ni gens de morro, tampoc;
tot s'acaba poc a poc
i tot són morros i celles.

Avui és es darrer dia,
però jo dic que no és ver;
per qualcú ho pot esser
si ha acabada sa vida,
que tot és una mentida,
ningúns alenam per ver.

Miquel Massanet "Parrí"

MATERIALS DE CONSTRUCCIÓ

BIGUES - BLOCS - RATJOLES - AÏLLAMENTS
TRANSPORT PROPI - PINTURES - XEMENEIES
DISSABTES MATÍ OBERT

Crta. Montuïri - Porreres, Km. 1 - Tlf. 64 66 95

MONTUÏRI

Quaresma: preparació

Formació per a responsables i catequistes

El dimarts, dia 15 d'aquest mes de febrer a les 21 hores a Porreres tendrem una xerrada que intentarà esser participativa per a tots els assistents, sobre el tema "La nostra creu i les creus del món". Intentarem donar un sentit pràctic a aquesta temàtica, partint de la darrera xerrada que ens dirigí Mn. Teodor Suau. Aquesta vegada la impartirà Mn. Onofre Torres

Celebració comunitària de la penitència

A l'espera de la celebració de la festes de Pasqua i havent-nos preparat tota la Quaresma, tendrem l'acte de reconciliació amb Déu i els germans el dia 25 de març a les 20 hores a la nostra parròquia. És de desitjar que sigui un motiu més de reflexió i de joia en la preparació de Pasqua.

Col·lecta de la campanya contra la fam

Hem recollit dels feligresos de la nostra parròquia la quantitat de 79.200 pessetes per lluitar contra una de les nafres més grans de la humanitat: la fam. Moltes gràcies per la vostra generosa col·laboració.

Diumenge del Ram

Enguany, el darrer diumenge d'aquest mes de març és el Diumenge del Ram. La benedicció de rams es farà a les 12 del matí, just al costat de la creu de Son Rafel Mas, a la confluència del carrers Major, Pou del Rei i Sa Trona. Acte seguit, processó fins a l'església i missa solemne.

Setmana Santa i Pasqua

Els actes i funcions litúrgics propis de Setmana Santa i Pasqua no variaran dels anys passats. Pasqua és dia 3 d'abril i la festa des Puig, dia 5. N'informarem en el pròxim número.

En aquest mateix lloc, just al costat de la creu de Son Rafel Mas, és el punt assenyalat per a la benedicció dels rams, enguany, i des d'on començarà la processó cap a l'església

Dins la Quaresma

Crida a les famílies

La conversió és una crida a viure més intensament l'amor cristià. Aquesta crida ha de ser escoltada per la família.

La família és na realitat molt important en la societat i en l'Església. És ver que la institució familiar rep molts d'atacs dins la nostra societat. Així i tot continuem creient que la família és un nucli comunitari fonamental.

És necessari reforçar i recuperar l'apreci per la dignitat i el valor de les nostres famílies.

El diàleg, la comprensió i el perdó han de ser formes concretes de viure la vida familiar inspirada en l'amor.

Que els pares no creguin que el temps enrera que ells visqueren era millor i més bo... Però també que els fills no rebutgin el passat, només pel fet que "ara ja no s'usa".

La família ha de complir una funció social. És important que la família s'obri al seu entorn social. Una família tancada dins ella mateixa, s'ofega i es converteix en un col·lectiu egoista. En canvi, una família oberta a la societat i a la comunitat cristiana, hi surt guanyant més, com més s'entrega al altres.

La família està cridada a ser una petita "església domèstica". Això vol dir un lloc humà on s'educa en la fe i en la pràctica cristiana. L'acompanyament familiar ha de ser un element espontani i imprescindible, en el creixement de la fe i de la vida cristiana.

(Resum d'una pastoral dels bisbes del País Basc)